

enXARXA'T

REVISTA DE LA XARXA DE DINAMITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE LA UB

6

Primavera de 2005
Difusió gratuïta

El repte del nou Estatut

**Professorat i coneixements
lingüístics**

PRIMAVERA DE LA LLENGUA 2005

No et perdís aquesta Primavera lingüística!

El 14 d'abril, t'esperem davant del Palau Reial, al campus de Diagonal Nord. La Xarxa de Dinamització Lingüística i els Serveis Lingüístics de la Universitat de Barcelona i de la Universitat Politècnica de Catalunya programen aquest acte conjunt i participatiu de sensibilització sobre els usos lingüístics a la universitat. Hi col·laboren també organitzacions i entitats que treballen per la normalització de la llengua a les universitats. Animeu-vos i veniu a la festa, hi trobareu de tot i més: música, concursos, exposicions, jocs i circ, malabars...

Programa

- ⇒ Exposicions sobre la llengua, difusió de material, actes i concursos lingüístics de les dues universitats, a partir de les 13 h
- ⇒ Fira d'associacions d'estudiants i entitats
- ⇒ Jocs i concursos lingüístics durant tota la jornada
- ⇒ Animació amb castellers, rondallaires, circ i malabars, etc.
- ⇒ Concurs de grups de música universitaris a partir de les 15 h, amb dos premis de 500 € per a cadascun dels grups guanyadors que es lliuraran al final de les actuacions.

Agenda d'actes

Us presentem les activitats organitzades per les comissions de dinamització lingüística dels centres de la UB, amb el suport del Vicerectorat de Relacions Institucionals i Política Lingüística. Hi trobareu actes tant lúdics com de reflexió a l'entorn de la llengua, des de lliuraments de premis fins a projeccions de pel·lícules, exposicions, seminaris, etc. Consulta-hi el que es fa al teu centre o en d'altres, i vine, t'hi esperem!

Trobareu tota la informació a: www.ub.es/xdl/actuacions.htm

Facultat de Belles Arts

- ⇒ Acte de lliurament del V Premi Arrelats de Narrativa Breu, 21 d'abril

Facultat de Biblioteconomia i Documentació

- ⇒ Acte de lliurament de premis del I Concurs Literari de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació Sant Jordi 2005, 22 d'abril

Facultat de Biologia

- ⇒ Presentació dels vocabularis bàsics per a l'alumnat de Botànica, Biologia Cel·lular i Genètica, juntament amb la Facultat de Farmàcia

Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials

- ⇒ "Passat i present de l'autonomia a Catalunya" Projecció del documental *Companyys, procés a Catalunya* (dirigit per Josep M. Forn) i taula rodona en què es debatrà sobre el passat i el present de l'autonomia a Catalunya a partir dels diferents Estatuts

Lliurament dels premis Ensaimada Lingüística 2005

Facultat de Dret

- ⇒ V Jornada sobre Llenguatge Jurídic i Administratiu, "Confonem gènere i sexe? Llenguatge no sexista: fenomen, límit i aplicació", coorganitzat amb els Serveis Lingüístics i el Departament de Filologia Catalana. 15 d'abril, de 9.30 h a 18.30 h

EU d'Estudis Empresarials

- ⇒ "Comunicació i empresa". Taula rodona en què es debatrà la comunicació en els diferents àmbits de relació en general, i especialment en els mitjans de comunicació i en l'empresarial

Presentació de l'últim número de la revista ENXARXA'T i del concurs lingüístic Dit i Fet 2005

Facultat de Filologia

- ⇒ Acte de lliurament del XII Premi Carme Serrallonga a la qualitat lingüística, 26 d'abril

Facultat de Filosofia

- ⇒ Acte de lliurament del VII Premi d'assaig filosòfic Pensa i conferència "Antologia i Axiologia de les Nacions" a càrrec del professor de la Universitat de Munic, Uliser Mouliner, 5 de maig a les 12 h

Facultat de Física

- ⇒ Presentació de "Llibres a la Facultat de Física" a càrrec dels seus autors, tots ells físics
- ⇒ Xerrada i lliurament d'un present als autors de treballs DEA i tesis doctorals en català del curs 2003-04

Facultat de Farmàcia

- ⇒ Lliurament dels premis del Concurs Literari de Poesia de la Facultat de Farmàcia Sant Jordi 2005

Facultats de Formació del Professorat i Pedagogia

- ⇒ Festa de campus que tindrà com a tema central la llengua i la participació activa en la comunitat universitària. Fira d'entitats, música en directe, taula rodona sobre el "Pacte en l'Educació" i conferència a càrrec de Joel Joan, 21 d'abril
- ⇒ Acte de lliurament del II Premi Emili Mira a la qualitat lingüística de la Facultat de Psicologia en el marc de les VI Jornades d'Intercanvi Psico-cultural, 5 de maig

Facultat de Medicina

- ⇒ Lliurament dels premis del XI Concurs Literari Sant Jordi 2005, de prosa curta i poesia, dia 22 d'abril

Facultat de Matemàtiques

- Matefest, 7 d'abril

Exposició "Les llengües a Catalunya", vestíbul de l'edifici Històric de la UB, Gran Via, 585, del 14 d'abril al 13 de maig, de dilluns a divendres de 10 a 20 h i dissabte de 10 a 14 h

I a més a més...

- ⇒ IV Primavera amaziga, 25 d'abril de 2005, Departament d'Educació (Via Augusta, 202-226, Barcelona)
- ⇒ Segon concurs de relats de temàtica *hacker*. Abril, 2005. Universitat Politècnica de Catalunya
Més informació a: www2.upc.es/slt/estudiants/index2.htm
- ⇒ "Català, pont de cultures" Plataforma per la Llengua
23 d'abril. Plaça de Catalunya, Barcelona
De 10.30 a 13.30 h: Construcció d'un trencaclosques gegant, parlatment de les associacions d'immigrants, lectura de textos poètics i l'espectacle "Català, Pont de Cultures. Un viatge per la Mediterrània."
- ⇒ Macroconcert. Comissió 23 d'abril 23 d'abril, Palau de Sant Jordi
A partir de les 19.30 h: Lluís Llach i Feliu Ventura, Quimi Portet, Lax'n'Busto, Obrint Pas, Dept, Mesclat i La Carrau.
Més informació a: www.23abril.org

FONDÀRIA

- 4 La dificultat de fer un estatut.
Jordi Cassasas
- 7 La reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya en matèria lingüística.
Jaume Vernet i Anna M. Pla
- 10 L'encert del concert: autogovern real i solidaritat efectiva.
Ramon Tremosa
- 14 Professorat i coneixements lingüístics.
Jordi Matas

QUEDEM AL BAR

- 15 El nou Estatut.
Alfred Verdaguer i Joan Font

L'ALTRA VIDA DE L'ESTUDIANT

- 18 La meua experiència en un programa d'intercanvi lingüístic.
Núria Mateu, Claudia Portilla i Carla Rusalleda
- 19 La Fira d'Artesania d'Allada Vermell.
Ruth Bruguera

CONTE INTERACTIU

- 30 'Snif'.
Pablo Martín

L'ENTREVISTA

- 32 Quatre paraules amb... Demetrio Albertini.
Alfred Verdaguer, Adelina Itó, Carla

FORA D'HORES

- 20 Zona de música
Físics i 'Rock'n'roll'.
Esteve Farrés
- 22 Zona d'art
Art contemporani, ara i aquí.
Carla Rusalleda
- 25 Zona de lectura
Any de la lectura i del llibre.
Adelina Itó
- 24 Zona de cinema
Cinema i llengua.
Laia de Fàbregas
- 24 Zona de teatre
'Ròmul el gran'.
Gemma Sobrado
- 25 Zona mediàtica
La contrainformació a Internet.
Joan Font
- 26 Trepitjant la zona
Passejant pel MNAC.
Vicenç Tuset
Casals catalans, endavant.
Alfred Verdaguer
- 28 Ciberzona
I Jornada de Programari Lliure de la Universitat de Barcelona.
Mireia Bargalló
Alternatives de programari en català.
Mireia Bargalló

Consell de Redacció (Xarxa de Dinamització Lingüística de la UB): Mireia Bargalló, Josep Cara, Georgina Castellà, Laia de Fàbregas, Joan Font, Adelina Itó, Eduard Lorda, Montserrat Lleopart, Jordi Matas, Conxa Planas, Carla Rusalleda, Gemma Sobrado, Oriol Solà, Vicenç Tuset, Alfred Verdaguer. **Coordinació:** Josep Cara, Georgina Castellà, Montserrat Lleopart.

Col·laboradors d'aquest número: Demetrio Albertini, Carme Armentano, Guillem Ayala, Joan R. Berengueras, Mireia Bargalló, Ruth Bruguera, Eva Calafell, Jordi Cassasas, Georgina Castellà, Àngels Egea, Laia de Fàbregas, Esteve Farrés, Joan Font, Quim Framis, Víctor Francis, António Garcia, Adelina Itó, Marta Juncadella, Montserrat Lleopart, Pablo Martín, Jordi Matas, Núria Mateu, Marta Montori, Montserrat Noró, Jaume Palau, Anna M. Pla, Plataforma per la Llengua, Claudia Portilla, Gerard Sala, Gemma Sobrado, Oriol Solà, Elisabet Solé, Ivan Rodriguez, Carla Rusalleda, Ramon Tremosa, Vicenç Tuset, Alfred Verdaguer, Jaume Vernet.

Revisió lingüística: Serveis Lingüístics (Servei de Llengua Catalana) de la UB.

Edita: Serveis Lingüístics (Servei de Llengua Catalana) de la UB.

Disseny de la capçalera: Laura Velasco.

Disseny, edició i maquetació: L'apòstrof, SCCL.

Versió digital: <http://www.ub.es/enxarxat>

Fotolits: Addenda, SCCL. **Imprimeix:** Gramagraf SCCL.

DL B-22352-02

ENXARXA'T té una periodicitat semestral. Els articles de la revista reflecteixen exclusivament l'opinió de qui els signen. Per participar en el proper número o publicar una carta d'opinió, escriu-nos a enxarxat@slc.ub.edu.

Amb el suport tècnic del Servei de Llengua Catalana de la UB.

Amb la col·laboració del Vicerectorat de Relacions Institucionals i Política Lingüística, Vicerectorat d'Estudiants de la Universitat de Barcelona. Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya.

La dificultat de fer un estatut

L'actual procés de revisió de l'Estatut de Catalunya ens ofereix una bona mostra del cúmul de dificultats que envolta la definició, redacció i posterior aprovació d'aquesta mena de textos legals. Ara tenim una certa tendència a viure-ho d'una manera força passiva —amb la passivitat amb què el comú de la gent viu la democràcia—, com si es tractés d'un afer exclusiu de la comissió de parlamentaris i dels pactes entre la “classe política”, que després la ciutadania sancionarà a les urnes.

Si la cosa s'aturés aquí, les dificultats serien molt concretes, i superables amb una relativa facilitat. Lluny d'això, la redacció o revisió a fons d'un estatut comporta la revisió i el replantejament de plets polítics, econòmics, culturals i fins i tot psicològics que s'han configurat i han adquirit tota la dimensió en el transcurs d'un procés històric ben concret i per terme mitjà, força llarg. Això ens ajuda a entendre que, propostes que en un lloc determinat poden semblar insuperables, en un altre es poden mirar amb tota naturalitat.

Els estatuts d'autonomia —com els que regeixen la vida de qualsevol institució— representen el marc legal d'autogovern d'un territori que forma part d'un Estat. En aquest cas, però, la dificultat acostuma a provenir d'aquesta circumstància per la qual la font de la sobirania la té l'Estat, que és qui regula el sostre de les aspiracions autonòmiques i acaba concedint allò que considera oportú del que el territori demana. El procés de posada en marxa d'un estatut amaga, així doncs, un plet de subordinació, això és, un grau de tensió d'una innegable dimensió històrica. Fora d'aquest plantejament només hi ha o bé la independència (que obligaria a canviar l'estatut per una constitució), o bé la federació, on és el territori que cedeix part de la seva sobirania a un poder central o federal, perquè aquest gestioni aspectes d'interès comú (defensa, relacions internacionals, moneda, etc.).

El problema encara es complica més quan el territori que demana l'estatut es considera a si mateix una nació, quan creu que la definició de la seva col·lectivitat ni depèn ni existeix només per relació a l'Estat o a l'interior d'aquest Estat que ara el subordina. Alguns, fins i tot han arribat a pensar que la nació és un fet “natural” i l'Estat, una construcció jurídica política “artificial”, fruit de l'atzar històric: el que per un pacte de família, una política matrimonial o un tractat determinat fa que les fronteres incloguin o no un determinat territori.

Alguns polítics catalans, fins i tot el moderat Francesc Cambó, sovint van avisar el món polític madrileny de la perillositat d'anar frenant les aspiracions d'aquestes comunitats nacionals “naturals”, com Catalunya, atès que sempre estarien presents com un conflicte desestabilitzador, pendent d'una resolució favorable. Per la seva banda, l'Estat central sempre va utilitzar la por del fantasma del trencament de la unitat de la pàtria com a argument cautelar; segons això, les nacionalitats perifèriques no tenien sostre en les seves reivindicacions, l'objectiu final d'aquelles no era altre que la separació.

Des de 1892 ençà, quan la Unió Catalanista va formular les anomenades Bases de Manresa, aquests estira-i-arronses entre el centralisme i l'autonomisme s'han situat

al centre del debat polític espanyol. La seva tensió ha estat indestruïble del procés històric en què l'Estat i la societat han debatut el model de la modernització econòmica, cultural i social i de la democratització política del país. En aquest procés llarg i complex hi podem distingir dues intensitats: l'una, de llarga durada, que impregna el debat polític de manera recurrent, amb puntes de crispació i moments en què el problema autonòmic sembla amagar-se davant la urgència de grans temes "nacionals" (grans derrotes militars, pèrdues colonials, crisis greus, etc.); i l'altra, més conjuntural, que es concreta en els moments (ja siguin optimistes i constituents, ja siguin "resistencialistes" i de crisi) en què s'ha volgut solucionar el problema, quan s'han confrontat opcions i redaccions i s'han pogut elaborar —i en alguns casos fins i tot aprovar— els textos legals.

Des de la perspectiva històrica general, en tot aquest recorregut llarg i tens de més de cent anys, hi hem de situar uns moments d'inflexió fonamentals, uns grans períodes. Tots tenim ben assumit que el que s'ha denominat com el "problema nacional" ha estat un dels elements cabdals de l'anomenada crisi espanyola del segle XX: una crisi que ara sembla difícil de recordar, però que per a moltes generacions va ser el centre de la seva existència quotidiana, i que la Dictadura franquista o el seu record traumàtic (recordem el 23-F, per exemple) ens porta fins a les portes del nostre present.

Tot amb tot, la problemàtica nacional no és exclusivament espanyola, constitueix un dels elements que conformen la

vida europea dels temps recents, i aquesta perspectiva continental també va contribuir a precisar els termes en què es podia plantejar la reivindicació "nacional" a casa nostra.

L'efusivitat autonomista

Així, en aquest joc de triple influència catalana, espanyola i europea, podríem diferenciar cinc grans períodes: 1) des del darrer quart del segle XIX fins a la Gran Guerra; 2) del 1918 al 1939 (per a Espanya) o fins al 1945 (per al món en general); 3) del període 1939-1945 al període 1973-1975; 4) del 1975 al 2000, aproximadament; i 5) l'actualitat.

A cadascun d'aquests períodes els correspon un text positiu en què es pretén fixar aquest marc legal d'autogovern que alhora representa una definició de les relacions de Catalunya amb l'Estat central (no pas amb Espanya, com sovint es diu).

Al primer període li correspon la redacció liminar de les Bases de Manresa (que no provenen, però, de cap transacció política amb l'Estat) i, sobretot, la Llei de Mancomunitat de Catalunya de 1913 (text de descentralització administrativa, no pas d'autonomia política).

Al segon període, quan, en acabar la Gran Guerra, per tot Europa es parla dels drets dels pobles i d'autodeterminació, Catalunya redacta l'Estatut d'autonomia de 1919 (que no aconsegueix consensuar amb l'Estat) i el de 1931 (fonamentalment, el mateix text de 1919), que arribarà finalment a l'aprovació per les Corts republicanes l'any 1932.

Al tercer període, la Dictadura franquista fa inútil la redacció d'un text; i de mica en mica s'anirà parlant de recuperar —estratègicament— els orígens republicans per no perdre la identitat. Al quart període, quan bona part d'Europa busca en la descentralització una manera d'acostar el poder a la ciutadania i de superar la crisi energètica amb fórmules de major racionalitat, Espanya s'avança amb el plantejament del seu Estat de les autonomies i Catalunya assisteix a l'aprovació de l'Estatut del 1979.

Finalment, en el cinquè període es produeix l'actual revisió, en un context europeu en què l'aprofundiment unitari planteja temes nous (limitació de la sobirania estatal, nova dimensió de les dinàmiques regionals, necessitat de reformulació de la praxi democràtica, etc.).

Tot plegat, es tracta de molts pocs textos que arriben a entrar en vigor i que ens obliguen a pensar que només s'assoleix aquesta situació de culminació autonòmica en conjuntures especialment favorables. La cosa és clara pel que fa als dos estatuts aprovats els anys 1932 i 1979.

Amb el primer text, l'Estat de la II República portava a la pràctica una estratègia acordada al Pacte de Sant Sebastià, de l'estiu de 1930, segons la qual la veritable liquidació de la Dictadura de Primo de Rivera només seria

possible si se solucionava conjuntament el plet històric de la democratització política amb el plet també històric de la reivindicació autonòmica de Catalunya. Es tracta, doncs, d'un moment eufòric i constituent del qual hauria de derivar, posteriorment i segons la visió de la coalició republicanosocialista, la modernització definitiva del país.

Durant uns pocs mesos va semblar que les sensibilitats polítiques imperants a Madrid i Barcelona marcaven el mateix pas, tot i no respondre al mateix patró polític, i que només així era possible satisfer la demanda històrica de Catalunya. Un cop iniciada la Guerra Civil, es va concedir l'autonomia al País Basc i es va començar la negociació entre l'Estat central i Galícia.

L'Estatut del 1979 va ser possible en una situació històrica força similar, quan el que calia era liquidar la llarga Dictadura franquista. La Transició política ben aviat va adonar-se que no s'assentaria si no portava al límit la democratització política (legalització de tots els partits i convocatòria d'eleccions per sufragi universal) i completava la modernització amb el reconeixement polític de les "nacionalitats històriques" (les quals ja havien plantejat la seva reivindicació abans de 1939). La novetat d'ara va ser crear dos ritmes i integrar en la "solució autonòmica" la totalitat de les regions espanyoles, fins i tot les que mai no havien demanat aquell tipus de reconeixement.

Al marge d'aquests dos casos —el únics—, només podríem parlar del Decret ja citat, de mancomunitats provincials, que va culminar la tramitació parlamentària el 1913. Es tractava d'una iniciativa exclusivament administrativa (no pas política, com els Estatuts) que el Govern central havia posat en funcionament el 1907 com a mesura modernitzadora de la seva Administració perifèrica i que només va saber o poder aprofitar Catalunya. Amb unes atribucions que no superaven les que ja tenien les diputacions, el catalanisme va saber crear, però, una estructura que a vegades ha estat considerada com un "Estat regional", portant al límit i a vegades superant el que fixava la Llei marc.

Dels textos a l'existència autonòmica

Fins aquí, "els textos i les seves circumstàncies", com diria Ortega y Gasset. Però deixariem la història a mitges si només ens limitéssim a parlar del moment d'efusió que permet aprovar els textos, per més que sempre hagi estat amb importants retallades respecte al que Catalunya presentava a l'aprovació parlamentària definitiva. Al cap i a la fi, a partir d'aquest moment i en cadascuna de les tres ocasions, Catalunya podia disposar d'una manera de regir-se interiorment i també d'una relació articulada i convenientment consensuada amb el conjunt de l'Estat.

Però tothom pot entendre que una cosa és la *possibilitat* i, una altra, que realment es pogués portar a la pràctica aquest regiment autonòmic. I això no pot dependre d'una bona voluntat conjuntural, d'una bona sintonia política passatgera, sinó del fet que els principis siguin desenvolupats fins a convertir-se en lleis i en decrets concrets, en traspassos de competències ben especificades i, molt espe-

cialment, en la seva corresponent dotació pressupostària. En aquesta segona fase, més prosaica si es vol, és quan s'apreciarà el grau real del tarannà autonomista del Govern central, que és a qui correspon la concessió de l'autonomia. I és en el terreny de les coses concretes que sorgeixen els màxims problemes.

La Mancomunitat de Catalunya es va posar, efectivament, en funcionament l'abril de 1914, pocs mesos abans que esclatés la Gran Guerra a Europa, la qual va afectar la major part de la vida de les persones europees. Tot i aquest ambient desfavorable de crisi i de tensions, la Mancomunitat va sobreviure; però no ho va fer gràcies a la bona predisposició del Govern central, que no va començar a traspasar competències i dotacions pressupostàries fins al 1918-1919. Tot just el setembre de 1923, el dictador Primo de Rivera va limitar al màxim la vida de l'organisme català, que va suprimir definitivament al començament de 1925.

Durant la Segona República, la Generalitat provisional va viure de l'aleshores vella Diputació de Barcelona, sovint amb material en què en figurava l'encapçalament, per manca de recursos. Poc després, en plena vigència autonòmica, els problemes financers van ser sempre els principals; la Generalitat disposava d'un pressupost inferior al de l'Ajuntament de Barcelona, al qual molt sovint s'havia de recórrer. La situació no va millorar, naturalment, entre l'octubre de 1934 i les eleccions de febrer de 1936, quan l'Estatut va quedar pràcticament suspès. I no cal dir-ho, durant la Guerra Civil, quan les dificultats podien ser atribuïdes a la situació excepcional. La Generalitat va haver de fer front a les seves responsabilitats normals i a les extraordinàries de la Guerra amb actuacions que a vegades s'acostaven a la il·legalitat. Després, des de mitjan 1937, el Govern central va començar a limitar realment l'autonomia catalana, pretextant una necessitat superior de coordinació bèl·lica o una simultaneïtat d'atribucions, quan el Govern central es va traslladar de València a Barcelona.

No cal entrar en detalls amb referència a l'Estatut del 1979. Arribats als nostres dies sembla que hi ha una coincidència entre totes les forces polítiques respecte de la necessitat de reformar-lo a fons, i amb només això ja n'hi ha prou. Malgrat tot, si ens fixem en els exemples anteriors i no pequem de la prepotència del presentisme, penso que la cautela no serà mai poca i que Catalunya no pot oblidar que durant tot el segle XX ha disposat de ben pocs instruments per poder desenvolupar una vida autonòmica que no passés de la simple concessió de part del Govern central.

És clar que, al capdavall, Déu n'hi do el que s'ha assolit fer!

Jordi Casassas Ymbert

Professor del Departament d'Història Contemporània

La reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya en matèria lingüística

I. Presentació

L'idioma, a més de ser un mitjà de comunicació i l'expressió d'un fet cultural, és també un important element d'identitat col·lectiva. L'ús d'un idioma identifica política i socialment la comunitat que el parla. Aquesta dimensió identitària de la llengua explica que, moltes vegades, hagi esdevingut un dels factors clau en la configuració d'una realitat nacional.

Així, la llengua catalana constitueix un dels elements que defineixen Catalunya com a nacionalitat, segons la terminologia constitucional i estatutària actual.

Durant la tramitació parlamentària del que seria l'Estatut d'autonomia de 1979 ja va tenir-se ben present aquesta dimensió simbòlica, cultural i identitària de l'idioma. La qüestió lingüística va ordenar-se a l'article 3 de l'Estatut. Aquest precepte considera quatre previsions, que s'han consolidat com les bases del model lingüístic estatutari. Primerament, disposa que la llengua pròpia de Catalunya és el català. Segonament, garanteix un règim de doble oficialitat lingüística per a Catalunya quan disposa que tant el català com el castellà tindran estatut de llengua oficial. En tercer lloc, preveu que la Generalitat garantirà l'ús normal i oficial d'ambdós idiomes, prendrà les mesures necessàries per tal d'assegurar-ne el coneixement i crearà les condicions que permetin d'arribar a la igualtat plena quant als drets i deures de la ciutadania de Catalunya. Finalment, afegeix que la parla aranesa serà objecte d'ensenyament i d'especial respecte i protecció.

Durant els anys de vigència, aquestes previsions lingüístiques de l'Estatut de 1979 han donat cobertura al procés de normalització lingüística del català en el marc d'un

règim de doble oficialitat lingüística. La Llei catalana 7/1983 de 12 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya, primer, i l'actual Llei 1/1998 de 7 de gener, de política lingüística que la substitueix, han desplegat les previsions de l'article 3 de l'Estatut, tot vertebrant el règim juridicolingüístic del Principat. De fet, ambdues lleis autonòmiques han estat els instruments normatius clau de què s'ha servit la Generalitat per fer front al repte d'ordenar el plurilingüisme i normalitzar la llengua pròpia. Tal com recordaria el Tribunal Constitucional, l'objectiu de la normalització lingüística és "assegurar el respecte i fomentar l'ús de la llengua pròpia de la Comunitat Autònoma, que és cooficial, amb l'objectiu de corregir positivament una situació històrica de desigualtat respecte del castellà, permetent aconseguir, de forma progressiva i dins les exigències que la Constitució imposa, el més ampli coneixement i ús d'aquesta llengua al seu territori" (STC 337/1994 de 23 de desembre, FJ 7).

Al llarg d'aquests anys, la Generalitat ha formulat i desenvolupat una veritable política lingüística amb l'objectiu de garantir plenament els drets lingüístics dels ciutadans i les ciutadanes de Catalunya, que ha estat valorada, en general, com un èxit notable per a la convivència.

Durant la primera legislatura del Parlament català, entre els anys 1980 i 1984, ja van esbossar-se les bases d'aquesta política. Així, per exemple, l'any 1980 es va crear la Direcció General de Política Lingüística amb l'objectiu declarat de "fer possible el desenvolupament de l'article 3 de l'Estatut de Catalunya i fomentar l'ús del català a les institucions oficials i a les privades", així com tenir "cura de l'efectiva aplicació de les lleis emanades del Parlament de Catalunya en aquest camp". Aquesta Direcció General s'acabaria consolidant, amb el temps, com un dels princi-

pals actors del procés de normalització lingüística. En el decurs de les següents legislatures del Parlament, la qüestió lingüística ha estat un dels temes que ha adquirit més protagonisme en el si de la política catalana. Les qüestions vinculades a la llengua han centrat l'interès dels grups parlamentaris a l'hora de controlar o impulsar l'acció de govern.

Actualment, en aquest àmbit, com en tants d'altres, una àmplia majoria de l'arc parlamentari català estima que convé donar un pas endavant. La reforma de l'Estatut en matèria lingüística, avalada per tots els partits polítics catalans amb representació parlamentària a excepció del PPC, es postula per a la consecució d'un repte bàsic: millorar el règim juridicolingüístic de Catalunya. Per fer-ho possible, els partits (CiU, PSC-CpC, ERC i ICV) han proposat diferents iniciatives i estratègies.

II. Les propostes dels partits polítics de reforma de l'Estatut en l'àmbit juridicolingüístic

En els documents presentats pels diferents partits polítics a fi de modificar l'Estatut d'autonomia ocupa un lloc preminent la reivindicació del reconeixement de la plurinacionalitat i del plurilingüisme d'Espanya, garantit a la Constitució però que, segons el parer dels partits catalans que han presentat propostes, no s'ha desenvolupat adequadament. A excepció de la iniciativa "Més autogovern" del Partit Popular, la resta de les propostes de reforma estatutària presentades per CiU (*Bases per a un nou Estatut nacional de Catalunya*), PSC-CpC (*Bases per a l'Estatut d'autonomia de Catalunya*), ICV (*Bases per a la reforma constitucional i estatutària*) i ERC (*Constitució de l'Estat lliure de Catalunya*) proposen una revisió del marc constitucional, estatutari i legal en aquesta matèria lingüística.

Una anàlisi comparativa de les diferents propostes permet concloure que hi ha determinades reivindicacions lingüístiques que són compartides pels diferents projectes. Per bé que cadascun dels partits tracta l'ordenació de la llengua diferentment, es pot constatar que, al marge d'aquestes diferències evidents, hi ha algunes qüestions en què té lloc el consens polític. Aquestes qüestions són les següents: revisió del marc competencial en matèria lingüística; projecció del plurilingüisme en els àmbits estatal i comunitari europeu; definició del contingut i de l'abast de l'estatus de *llengua pròpia i llengua oficial* a Catalunya; i, finalment, que l'Estatut garanteixi l'oficialitat de l'aranès a la Vall d'Aran.

1. Revisió del marc competencial en matèria lingüística

La major part de les propostes de reforma de l'Estatut preveuen la necessitat de revisar el règim de distribució de competències en matèria lingüística. L'objectiu se centra a ampliar el sostre competencial de la Generalitat en aquest àmbit.

Aquesta ha estat una qüestió força controvertida. Ha centrat debats interpretatius i jurisprudència contradictòria. En qualsevol cas, al marge d'aquestes discussions, és evident que hi ha algunes comunitats autònomes, com és el cas de Catalunya, que tenen assumides competències legislatives i executives en matèria lingüística.

Les diferents iniciatives proposen garantir expressament en l'articulat de l'Estatut la competència exclusiva de la Generalitat en aquesta matèria. La inclusió de la competència lingüística, de manera clara i inequívoca, en el bloc de la constitucionalitat, facilitaria el caràcter exclusiu i transversal de la competència autonòmica, de manera que atribuiria a la Generalitat la potestat per determinar el règim juridicolingüístic a Catalunya amb exclusió d'altres intervencions que limitessin l'estatus de *llengua pròpia i oficial* del català en el territori autonòmic.

En aquesta línia se situen les iniciatives de CiU (proposta 7 de la Base 2.9, que defensa "reconèixer explícitament la competència exclusiva de la Generalitat per regular l'ús del català a Catalunya, per tal de promoure'l en tots els àmbits en què es requereixi amb la finalitat de fer efectiu el seu caràcter de llengua pròpia"), del PSC-CpC (el document socialista recull la competència de la Generalitat per participar de manera directa o indirecta en totes les decisions que afecten els interessos dels catalans, particularment per definir i executar polítiques pròpies que facin efectius, entre d'altres, els drets lingüístics) i d'ERC (l'article 43 de la proposta preveu la competència exclusiva de la Generalitat en matèria lingüística).

2. Projecció del plurilingüisme a escala estatal i europea

Les propostes de CiU, PSC-CpC, ERC i ICV consideren la necessitat que es garanteixi la projecció del plurilingüisme a escala estatal i europea. L'objectiu se centra a garantir el compromís de l'Estat espanyol pel que fa a promoure, fomentar i protegir la riquesa plurilingüe del país més enllà del territori autonòmic on les llengües diferents de la castellana tenen estatut d'oficialitat. Emprant diferents estratègies, totes les iniciatives defensen que l'ús oficial de la llengua catalana es garanteixi més enllà del territori de Catalunya, ja sigui en les institucions de l'Estat, ja sigui en les de la Unió Europea o en els organismes internacionals.

3. Drets i deures lingüístics

D'entrada, s'ha de subratllar que no tots els drets lingüístics que les diferents propostes defensen d'incorporar a l'articulat de l'Estatut són nous. Ben al contrari, molts d'aquests drets ja han estat regulats pel legislador i avalats per la jurisprudència del Tribunal Constitucional des de fa temps. En conseqüència, fonamentalment es defensa l'assumpció estatutària d'uns drets lingüístics

que ja han estat reconeguts i garantits per llei. És més, part d'aquests drets han estat garantits en tractats i convenis internacionals ratificats per l'Estat espanyol. Per tant, la seva ordenació a l'Estatut no innovaria el règim juridicolingüístic dels ciutadans i de les ciutadanes de Catalunya, sinó que n'elevaria el rang, de manera que els faria més estables pel fet d'incorporar-los al bloc de la constitucionalitat. En són exemples el dret a l'ús de la llengua oficial i el dret d'opció lingüística, el dret a posseir un nom, el dret a no ser discriminat per raons idiomàtiques, el dret a no patir indefensió per raó de llengua o el dret a rebre tutela jurídica dels drets lingüístics.

També es proposa un catàleg de drets que afegixen algunes prerrogatives fins ara no garantides en la legislació vigent. Entre aquests drets s'inclourien les propostes de garantir a una persona el dret a ser atesa per qualsevol Administració en la llengua oficial emprada en adreçar-s'hi, així com el dret d'emprar la llengua catalana en les institucions estatals, el dret a rebre els documents oficials en llengua catalana o el dret a rebre en català les dades obligatòries de l'etiquetatge.

Així mateix, diverses propostes defensen que l'Estatut prevegi un catàleg de deures lingüístics. Entre aquests deures s'hi inclou el de conèixer el català (paral·lel al deure de conèixer el castellà que recull l'article 3.1 de la Constitució) o, per a tothom i a tall d'exemple, el deure del

funcionari públic que exerceix a Catalunya de conèixer el català. Cal tenir en compte que en àmbits com l'Administració de justícia, els jutges, magistrats o fiscals no tenen cap obligació legal de conèixer la llengua oficial i pròpia del territori emprada pels justiciables en les actuacions judicials. Amb aquestes propostes de reforma de l'Estatut es pretén garantir que aquest funcionari hagi de conèixer l'idioma oficial i propi del territori on exerceix les seves funcions, emprat per la ciutadania.

La recepció d'aquests drets i deures lingüístics dota de contingut els conceptes d'*oficialitat* i de *propietat* de l'idioma garantits a l'article 3 de l'Estatut.

4. L'estatut de l'aranès

Totes les propostes polítiques esmentades defensen que l'Estatut d'autonomia garanteixi l'oficialitat de l'aranès a la Vall d'Aran. Actualment, l'article 3 de l'Estatut només estableix que serà objecte d'ensenyament i d'especial respecte i protecció. Gaudeix d'estatut d'oficialitat perquè una llei catalana així ho disposa (article 2 de la Llei 16/1990 de 13 de juliol, sobre règim especial de la Vall d'Aran). Per tant, l'únic que es proposa és que l'oficialitat sigui garantida per manament estatutari.

III. Oportunitat de la reforma estatutària en matèria lingüística

Per concloure aquest article, convé apuntar dues idees sobre l'oportunitat política de la reforma que permeten contextualitzar el que s'ha dit fins ara.

D'entrada, s'ha de tenir present que no totes les propostes de reforma de l'Estatut en matèria lingüística necessiten una modificació de l'articulat de l'Estatut per ser garantides. Hi ha altres vies jurídiques que permetrien donar satisfacció a determinats postulats defensats pels partits catalans sense necessitat d'haver d'instar el procés de reforma estatutari. Altra cosa és que, evidentment, per raons d'oportunitat política, es cregui convenient seguir la via de la reforma de l'Estatut per garantir-los millor.

Mecanismes com ara la reinterpretació de la Constitució i l'Estatut, permetrien donar resposta a part de les reivindicacions lingüístiques que s'han estudiat. Cal tenir present que tant la Constitució com l'Estatut català opten per dissenyar models lingüístics força flexibles i oberts. Es limiten a establir les bases que han de vertebrar el règim juridicolingüístic, però no el concreten. Això explica la viabilitat d'una relectura del text constitucional i estatutari que avancés en la direcció d'aprofundir en el reconeixement i la garantia d'algunes reivindicacions lingüístiques que plantegen els partits. Hi ha, a més, altres mecanismes per satisfer aquests demandes com són el recurs al règim de convenis i acords o la modificació extraestatutària de competències garantida a l'article 150 de la Constitució. Eventualment, també permetrien donar

resposta a part de les reivindicacions que actualment es discuteixen.

D'altra banda, l'anàlisi jurídica d'aquestes propostes de reforma de l'Estatut en matèria lingüística no pot bandejar el context polític i parlamentari en què han de debatre's. Els comicis autonòmics celebrats el 2003 han dibuixat un escenari parlamentari català en què les formacions polítiques favorables a la reforma estatutària en matèria lingüística (CiU, PSC-CpC, ERC i ICV) compten amb una àmplia majoria. Pel que fa a les Corts Generals, el nou escenari nascut de les eleccions generals de 2004 també permet aventurar una predisposició favorable al debat sobre la reforma estatutària pel que fa a aquests temes. Cal tenir present que el diagnòstic de l'Estat de les autonomies i l'oportunitat de la reforma dels Estatuts ha estat una qüestió que s'ha incorporat a l'agenda política i insti-

tucional. De fet, centraria fins i tot el debat electoral. Aritmèticament, pel que fa a la composició de les Corts, les formacions polítiques favorables a la reforma estatutària sumen la majoria absoluta del Congrés dels Diputats (necessària per aprovar una llei orgànica), a banda de la majoria simple del Senat.

Caldrà veure, per tant, en quins termes es concreten les propostes que s'han estudiat i quin és el curs parlamentari que seguirà la reforma de l'Estatut per millorar el règim juridicolingüístic català.

Jaume Vernet Llobet

Catedràtic de Dret Constitucional, Universitat Rovira i Virgili

Anna M. Pla Boix

Professora de Dret Constitucional, Universitat de Girona

L'encert del concert: autogovern real i solidari- daritat efectiva

Aquelles comunitats autònomes que ho desitgin haurien de poder disposar del sistema de concert econòmic. L'actual model de descentralització espanyol tendeix a conferir a les autonomies la gestió mentre reserva per al Govern central la regulació econòmica, com és propi d'un Estat unitari de gestió descentralitzada: autonomies i ajuntaments han de batallar amb salaris i compres, que justifiquen parlar d'una certa descentralització de la despesa pública, alhora que se'n redueix al mínim el paper normatiu. Per tant, es pot seguir

avançant en la "consolidació de l'Estat autonòmic", en el qual una major despesa pública de les autonomies es combina amb la seva creixent irrelevància política, com és el cas de la Llei de caixes del PP: l'àmbit autonòmic ha esdevingut insignificant tot i el caràcter de competència autonòmica exclusiva. Així, tot i que se sent a dir que "Espanya és el país més descentralitzat del món", les publicacions de l'OCDE i de l'FMI mai no classifiquen l'Estat espanyol com a Estat federal sinó com a Estat unitari "amb alguns trets federalitzants".

Abans de parlar de nou Estatut caldria recordar l'incompliment de l'actual, amb rang de llei orgànica: l'article 45 disposa que "la participació anual en els ingressos de l'Estat es negociarà a partir de la mitjana dels coeficients de població i esforç fiscal de Catalunya" (16-17 % i 21-22 % en els darrers anys). La despesa pública de l'Estat a Catalunya, però, ha oscil·lat entre el 12 i el 15 % del total estatal des de 1991 ençà. "Pagar per renda i rebre per població" no és un altre intent de pidolar comprensió a qui té el poder i el manté, i que ni tan

sols es presta a difondre i a explicar a la resta de l'Estat l'esforç fiscal català? L'economia catalana, però, ja no pot esperar més i ja se'n cosntata el declivi en tota mena d'estadístiques. *Ceteris paribus*, no ens quedarà altre paper que ser notaris de la decadència: mentre l'any 2003 la indústria catalana perdia 25.000 llocs de treball, el president de la Diputació de Biscaia rebia el premi *Financial Times* a la millor administració regional europea en promoció industrial; amb tan sols 2.200 km², tant com el Baix i l'Alt Empordà, aquesta Diputació va recaptar l'any passat 6.000 milions d'euros i contribueix decisivament a la reconversió tecnològica industrial basca (i així les exportacions basques han crescut un 23 % en el segon trimestre de 2004, majoritàriament en sectors de mitjà i elevat valor afegit, mentre les catalanes només ho feien en un 0,9 % el primer trimestre).

Que els territoris històrics bascos recaptin i gestionin tots els impostos generals, i que en els impostos directes l'autonomia normativa sigui gairebé plena (quadre 1), fan del concert basc el més avançat en autonomia fiscal d'Europa (Zubiri, 2003). A la UE els països federals donen prioritat a la uniformitat impositiva del país per davant de l'autonomia de les regions, i la capacitat normativa dels governs regionals és mínima o nul·la. A Alemanya i a Àustria els governs dels *Länder* no poden modificar ni els tipus ni les bases dels seus impostos exclusius (per bé que disposen d'uns percentatges de participació en els principals impostos molt superiors als d'aquí) i a Bèlgica el màxim que poden fer els governs subestats és establir recàrrecs sobre l'IRPF. Hi ha països, però, com Estats Units, Canadà i Suïssa, on els governs regionals tenen una capacitat normativa molt àmplia i fins i tot superior a la dels territoris forals perquè aquesta inclou els impostos indirectes. És per això que el model foral és més propi d'un Estat confederal, mentre que el model autonòmic de règim comú és més proper al d'un Estat federal, per bé que encara poc descentralitzat (quadre 2). Amb igualtat de competències, el concert basc va generar l'any 1999 un 63 % més de recursos per càpita que el model català, per causa de la base territorial que també incorpora el primer sistema enfront del segon (quadre 3).

Hi ha qui qualifica el concert econòmic d'*arcaic*, en derivar de fórmules de negociació més pròpies de segles passats. Caldria valorar el concert, però, a partir dels resultats que avui proporciona (quadre 4) i de l'autogovern efectiu que brinda, enfront de fórmules més *modernes* com és l'Estat de les autonomies, alhora que caldria recordar també que la confederació helvètica o el Parlament britànic vénen de molt més lluny i són instruments ben eficients. També hi ha qui parla de privilegis, com si disposar dels propis impostos o d'una gran part d'aquests, no fos un signe bàsic de sobirania i un dret elemental: si el nou Estatut català no estableix a qui pertanyen els impostos dels catalans serà paper mullat i per fer-ho no cal anar gaire lluny ni "situar-se fora de la Constitució": la Llei de l'IVA del Parlament de Navarra, governat per majoria absoluta pel PP, estableix que les recaptacions per aquest impost pertanyen al govern navarrès. Per cert, són les diputa-

Quadre 1

Autonomia normativa en els principals impostos		
Impost	Territoris del País Basc*	C.A. règim comú
IRPF	Autonomia plena, excepte en retencions del capital i les plusvàlues.	Cedit el 33% de la recaptació a) Tarifa progressiva i amb el mateix nombre de trams estatals; b) Deduccions personals i familiars, per inversions no empresarials i habitatge.
Societats	Autonomia plena per a les empreses que tributen exclusivament a Euzkadi; cap per a les que tributen en altra relació.	No cedit
IVA	Models i terminis, sempre que no difereixin substancialment dels estatals.	Cedit el 35% de la recaptació sense capacitat normativa.
Especials	En determinats mitjans de transport: augmentar el tipus fins a 10 punts. En la resta, només models i terminis, sempre que no difereixin dels estatals.	Cedit el 100% en determinats mitjans de transport, augmentar el tipus fins a 10 punts. Cedit el 40% en canons, alcohol i tabac; sense capacitat normativa.

* Cedit el 100% de la recaptació a les Diputacions en els quatre impostos.
Font: Zubiri, *Notas Económicas*, 75 (2003).

Quadre 2

Impostos compartits a Alemanya per nivells de govern, 2003				
	Federal (%)	Länder (%)	Local (%)	Criteri de repartiment
Impost Rendia Personal	42,5	42,5	15	territorialitzat
Impost Societats	50	50	-	territorialitzat (1)
Impost local de negocis	14,8	7,7	77,5	territorialitzat
IVA (2)	51,4	46,5	2,1	no territorialitzat

(1) La quota de participació entre el nivell federal i els Länder en els tres primers impostos depèn d'un factor constitucional. La participació total en l'Impost sobre la renda personal està territorialitzada a nivell de país, però a nivell local la territorialització és el resultat per a cada àrea local en relació al nombre de ciutadans.
(2) La participació dels Länder en aquest impost està territorialitzada no només en funció del territori local, sinó també dels límits de producció.
(3) La participació dels Länder en l'IVA és el resultat de la fórmula següent: un 15% segons la població de cada país i el restant 31% segons un factor primari basat en el producte brut que es distribueix entre els Länder amb un nivell de recaptació inferior al 90% de la mitjana alemanya.
Font: *Statistikwissenschaften* (2004).

Quadre 3

Recursos homogenitzats per Comunitats Autònomes, any 1999				
	Recursos Total*		Índex	
	Valor pícapita	%PB	pícapita	%PB
Catalunya	285,4	10,2	96	74
País Valencià	257,4	11,7	87	85
Andalúcia	313,2	18,4	105	134
Canàries	339,3	15,6	114	113
Galícia	319,7	17,1	107	124
Total C.A.				
a. 151 r. comú	297,8	13,8	100	100
País Basc	464,1	16,3	156	119
Navarra	453,8	15,4	152	112

* Recursos total: Règim comú i règim especial (País Valencià i Participació especial de l'Euzkadi). Recursos homogenitzats: recursos disponibles de l'Estat i de les C.A.
Règim especial: recursos disponibles i recursos locals i de participació.
Font: *Informe Zubiri*, *País de Euzkadi* (Euzkadi), 99 (2004), 2004.

Quadre 4

Evolució del PIB i de la renda disponible per càpita				
	PIB per càpita en paritat de poder de compra Mitjana 166 regions UE-15x100		Renda per càpita bruta disponible de les fam. Mitjana estatalsx100	
	1997	2001	1995	2001
País Basc	94	105,1	120	124
Navarra	97	106,2	124	122
Madrid	101	112,4	119	119
Catalunya	100	100,7	117	113
País Valencià	76	81,1	96	97
Iles Balears	101	105,4	124	122

Font: *Estadística*, IE.
Any 2001: *Estadística* (2002) *Índex PIB*, número 21.
Any 1997: *Estadística* (2002) *Índex PIB*, número 16.
<http://www.inec.es>

cions basques les que recaptin tots els impostos i fan transferències al govern basc i paguen el *cupo* a l'Estat: tot un model a imitar, ara que reformem l'organització territorial de Catalunya, per evitar el centralisme barceloní.

Tot i això, el *cupo* inclou també una contribució a la solidaritat regional. Per calcular la quantitat a pagar l'any 1981 no es va fer servir un mètode directe (semblant al del cost efectiu del règim comú), sinó que es va optar per un simple i senzill mètode d'imputació: el 6,24 % no deriva de cap càlcul sofisticat, només era la mitjana del pes del PIB basc i de la població basca en el total estatal l'any esmentat (7,5 % i 5,6 % respectivament). L'any 2002 aquests percentatges eren del 6,3 % i el 5,0 %, en haver coincidit la reconversió de la indústria pesada basca amb un fort desenvolupament a la resta de l'Estat i en haver rebut Euskadi molta menys immigració. Avui el País Basc ja està "pagant per renda" i rebent menys "per població": segons la Intervenció General de l'Administració de l'Estat (IGAE), entre 1997 i 2003 el País Basc va rebre l'1,08 % de la inversió pública estatal i el 0,77 % de la resta de capítols de despesa pública. El nou concert de 2002, en un context de renovació indefinida, suposa pagar 1.087 milions d'euros anuals, un 2 % del PIB basc, lluny del 9-11 % de dèficit fiscal català amb l'Estat dels darrers anys.

En aquest sentit, les balances fiscals a l'Estat espanyol desmunten el tòpic de la insolidaritat basca: en el període 1991-1996, únic per al qual les balances han estat calculades per diverses universitats espanyoles d'acord amb el més lògic criteri del flux monetari (que no estableix supòsits sobre beneficiaris sinó que es limita a imputar la despesa i la inversió pública del govern central al territori on físicament es realitza), tant Navarra com el País Basc hi apareixien com a contribuents nets, mentre que en el cas de Madrid va registrar un dèficit fiscal zero (Castells i altres, 2000: convindria que el diputat Joan Boada s'il·lustrés més sobre aquesta qüestió abans de parlar tan alegre-

ment a TV). Així, les aportacions forals no descapitalitzen les seves economies, no han estroncat el seu creixement en el context europeu i no estan col·lapsant de manera creixent els seus serveis socials, com ara a Catalunya.

El passat 6 de juliol va ser presentat a la UIMP un article signat pel conseller Castells pel qual es *convidava* les comunitats forals a *incorporar-se* al règim comú, amb fórmules concretes i detallats terminis. Per què no hi presentava una proposta concreta perquè altres autonomies del règim comú com ara Catalunya assolissin els recursos per càpita que proporciona l'actual model foral? És que potser el pacte del Tinell deixa oberta la porta al fet que la convergència sigui feta "en la pobresa", a partir d'una rebaixa dels resultats del concert basc? No sembla, però, que allà ningú s'ho plantegi, ja que fins i tot el PSE acaba de demanar la gestió de les recaptacions de la Seguretat Social per al Govern basc (els molt més enfrontats partits bascos ens donaran tota una lliçó d'unitat?). La qüestió clau a Catalunya és per què el PSC no vol el concert econòmic: tornarà el PSC a ser el fre a l'autogovern català, com en el període 1982-1993? Per

cert, el *lehendakari* Ibarretxe no va fer cap declaració contra les crítiques del president Maragall al concert basc a finals de juny de 2004: aquells dies encapçalava una expedició del seu Govern a Alemanya, on va estar negociant personalment amb els directius de l'empresa Mercedes el futur pla d'inversions a la planta de Vitòria. Mentre els catalans filosofem altres van discretament per feina...

En tot cas, parlem de solidaritat a Espanya: 1) Avui encara no se sap qui paga i qui rep, seguim sense conèixer les balances fiscals i sense que l'actual Govern central lliuri la informació a les universitats per calcular-les, tal com feia el Govern del PP. 2) Aquestes aportacions estan lligades a l'assoliment d'objectius concrets, com en els fons de cohesió europeus: algunes regions pobres poden caure en el risc d'esdevenir "racionalment subdesenvolupades" atès el caràcter estable i continuat de les subvencions (vegeu el document del Banc d'Espanya 0114/2001, de Desmet i Ortuño: *rational underdevelopment*). 3) No se sap fins quan caldrà que els "rics" segueixin pagant, ara que hi comença a haver evidència internacional que quan l'Estat transfereix grans quantitats entre territoris "els pobres de

les regions riques acaben finançant els rics de les regions pobres” (Poschmann, 1998, referit al Canadà): a més de constatar que a Espanya la principal beneficiària dels fons agraris europeus és la duquessa d’Alba, es podria considerar la dotació de serveis públics de Sant Boi de Llobregat, municipi de 82.000 habitants del cinturó barceloní. No hi ha cap residència d’avis pública, i només una piscina, dues guarderies, dues biblioteques i tres poliesportius públics; molts dels seus habitants no només paguen autopista, escola o hospital privats, sinó que per banyar-se o jugar a futbol sala també han de pagar peatge (i si parlem de llibres de text gratuïts i de fracàs escolar, a Sant Boi aquest últim l’any passat va ser del 36 % en acabar l’ESO).

Així, amb la peculiar solidaritat espanyola resulta que autonomies amb renda per càpita superior a la mitjana estatal (Castella i Lleó, per exemple) han estat receptores netes des de 1995 ençà (Funcas, 2004), mentre que altres amb renda per càpita inferior a la mitjana han estat contribuents nets (el País Valencià). D’aquesta manera, quan es consulten les estadístiques de l’Eurostat del creixement del PIB per habitant

(quadre 4), resulta que és Madrid la gran beneficiada del procés de descentralització a l’Estat espanyol: curiós resultat de país centralista com França, on només París creix molt per sobre de la mitjana europea enfront del creixement vegetatiu dels altres departaments, i que s’allunya ràpidament dels models multipolars alemany o italià. En aquest sentit, per al període 1995-2003 tant les estadístiques de productivitat com les relatives al consum per càpita presenten un clar procés de divergència regional (Caixa de Catalunya, 2004): Madrid, tot i l’augment del 15 % de la seva població, i les dues comunitats forals, que ja partien dels primers llocs en aquestes variables, creixen per sobre de la mitjana estatal, i és només Catalunya la que “convergeix en la pobresa” respecte de la mitjana estatal.

Avui a Catalunya hi ha la percepció que la “solidaritat” catalana serveix per finançar una RTVE que va perdre 30 euros per segon l’any passat (i on només els costos de personal superen els ingressos per publicitat), els dèficits de RENFE i AENA (que mantenen deliberadament molt lluny d’Europa trens i aeroports catalans), les subvencions a la fira de Madrid per competir amb la fira de Barcelona o el disseny d’unes infraestructures radials que reforçaran encara més el centralisme econòmic de la capital de l’Estat. I quan Julio Alcaide diu, en un lamentable exercici de demagògia, que si els catalans reduïm la nostra aportació “els nens andalusos no podran anar a escola”, a què espera el Govern català a replicar que és la faraònica despesa pública feta a Madrid (20-25 % del total estatal entre 1997-2003, segons dades de la IGAE per capítols) la que s’ha de centrifugar?

Parlant de balances fiscals, per cert, val a dir que les d’Alcaide i Alcaide no descriuen la metodologia de càlcul d’aquestes, que presenten Madrid com la *campiona* de la solidaritat per davant de Catalunya, ja que només les calculen amb el criteri del benefici. Vegeu, però, què afirmen els mateixos autors en l’edició de l’any 2002: “S’han realitzat imputacions de

despeses de l’Estat a partir del VAB provincial i autonòmic, mètode discutible però que ha estat necessari de fer servir davant la manca d’informació de l’IGAE, que publica dades liquidades només a nivell agregat estatal” (pàgina 30). Curiosament, també cal fer constar que en l’edició de 2003 de FUNCAS, i en relació amb la publicada l’any 2002, els dos autors han rebaixat les seves pròpies estimacions de dèficit fiscal de Catalunya. De la mateixa manera, en la breu nota metodològica facilitada en l’edició de l’any 2003, ja no es fa cap referència a l’IGAE i a la manca de dades oficials disponibles assenyalades l’any 2002, tot curant-se en salut els dos autors en afirmar que “el gabinet d’estadística regional de FUNCAS, responsable d’aquesta investigació, assumeix que algunes de les estimacions que s’han realitzat per poder completar el tancament del Balance *Económico Regional* tenen algun component d’opinió personal” (pàgina 5). Són o no són les balances fiscals el secret més ben guardat del Regne?

Michael Porter va afirmar a Bilbao l’any 2002 que la grandesa dels Estats Units no es deu a Washington D.C., sinó al fet que els estats disposen d’una gran sobirania fiscal i practiquen una forta competència fiscal entre ells, cosa que tendeix a reduir la despesa pública supèrflua i a fer més eficient el sector públic: Massachusetts, per exemple, té àmplia llibertat i capacitat per canviar moltes coses i constantment prova de millorar més que els altres estats del voltant. En aquest sentit, el concert econòmic basc ha blindat l’autogovern del País Basc de la indiferència o de la hostilitat dels diferents governs centrals espanyols i ha donat als bascos capacitat suficient per impulsar el seu creixement econòmic i el seu benestar social (quadre 4). Com més ens hi acostem, millor anirem.

Ramon Tremosa
Professor del Departament
de Teoria Econòmica
de la Facultat de Ciències
Econòmiques i Empresariales

Professorat i coneixements lingüístics

L'article 6.4 de la Llei d'universitats de Catalunya (LUC) estableix que "el professorat universitari, llevat del visitant i casos anàlegs, ha de conèixer suficientment les dues llengües oficials, d'acord amb les exigències de llurs tasques acadèmiques". I afegeix que "el govern, d'acord amb la normativa vigent i mitjançant el Consell Interuniversitari de Catalunya, ha de garantir que en els processos de selecció, d'accés i d'avaluació es concreti el dit coneixement suficient". Inicialment, el govern de CiU i, més concretament, el conseller Andreu Mas-Colell, no volia incloure aquest article que demanàvem totes les universitats al Projecte de llei. Posteriorment, el govern tripartit, concretament, el conseller Carles Solà, no volia fer, immediatament, el desplegament necessari per poder-lo aplicar amb garanties. No obstant això, el 3 de febrer passat, el grup parlamentari d'ERC va interpel·lar el Consell Executiu sobre l'ús del català a les universitats catalanes i la diputada Pilar Dellunde va demanar al conseller Solà com pensava desenvolupar l'article 6.4 de la LUC per garantir el coneixement del català del professorat. El conseller va respondre dient, d'una banda, que "el Consell Interuniversitari és un òrgan complex i de moviments lents" i, de l'altra, que el text per desenvolupar l'article esmentat "està en la fase final d'elaboració". Una setmana més tard, el 10 de febrer, el grup parlamentari d'ERC va anar més enllà i va presentar una moció en què s'instava el Govern a aprovar en el termini de tres mesos la normativa de desplegament de l'article 6.4 i, a més, exigint que aquesta normativa regulés el sistema d'acreditació, les categories de professorat objecte de la normativa i la definició del grau de coneixement lingüístic requerit. Aquesta moció va ser aprovada per tots (repeteix, tots) els grups parlamentaris, inclòs el PPC.

Mentrestant, les universitats hem hagut de fer normatives internes per fixar els criteris de selecció del personal acadèmic permanent i, alhora, respectar l'article 6.4 de la LUC. L'Estatut de la Universitat de Barcelona, en els articles 147.4.e i 150.3.e, estableix que en la convocatòria de places de professorat funcionari i contractat, respectivament, hi constin "els requisits de capacitació lingüística adients". D'altra banda, la UB ha estat la primera universitat catalana i, de moment, l'única, que ha aprovat una normativa per a la selecció de personal acadèmic contractat permanent en què hi ha un article dedicat als requisits

dels aspirants que estableix que aquests "hauran d'acreditar el nivell de coneixement de la llengua catalana, tant en l'expressió oral com l'escrita" i que "per a aquells aspirants que no puguin acreditar documentalment el nivell de coneixement de llengua catalana, els Serveis Lingüístics de la UB facilitaran els mecanismes per obtenir-lo dins el termini de presentació de sol·licituds" (article 5.2). Més endavant, en l'article dedicat a la presentació de sol·licituds, estableix que aquestes s'han d'acompanyar amb la "certificació acreditativa del nivell C de català de la Generalitat de Catalunya o equivalent" (article 6.3). En definitiva, el Consell de Govern de la UB va aprovar una normativa que, d'una banda, respecta escrupolosament la LUC i, de l'altra, té la voluntat de facilitar les coses als aspirants. A més, en la primera convocatòria de places de professorat contractat, els nostres Serveis Lingüístics han fet un gran esforç per conjugar el rigor de l'exigència lingüística amb la voluntat de posar a l'abast dels aspirants tots els mitjans necessaris per assolir el nivell fixat per la normativa. La professionalitat i l'experiència dels nostres Serveis Lingüístics ha estat fonamental per afrontar aquesta primera convocatòria amb èxit: des de 1998 fins avui més de 600 professors i professores han obtingut el Certificat de suficiència en llengua catalana per a la docència, que equival al nivell de suficiència de català (o nivell C) de la Generalitat (Ordre 228/2004, de 21 de juny de 2004, del Departament de la Presidència) i que avui també permet obtenir el requisit de capacitació lingüística per ser professor permanent de la nostra Universitat.

Ara només ens falta esperar el 10 de maig, que és el termini màxim que el Parlament ha donat al Govern per aprovar la normativa de desplegament de l'article 6.4 de la LUC, i veure com es concretaran les vies per garantir el coneixement suficient de llengua catalana per part del professorat universitari. Estic convençut que les universitats, com hem fet sempre, donarem tot el suport a aquest desplegament que, dos anys després de l'entrada en vigor de la LUC, ens ajudarà i ens empararà en l'aplicació de la legislació vigent.

Jordi Matas Dalmases

Vicerector de Relacions Institucionals i Política Lingüística

És dijous, 17 de febrer, a les cinc de la tarda, i després d'un dia de vaga i manifestació en què el principal tema de conversa ha estat la Constitució europea, ens disposem a intercanviar opinions sobre el nou Estatut. Ens reunim davant de la porta de l'edifici Històric, a la plaça Universitat, i després de passar pel bar acabem fent cap al Pati de Ciències. Al voltant d'una taula i disposats a contestar les nostres preguntes, s'hi reuneixen en Víctor Francis, estudiant de Bioquímica; en Quim Framis, estudiant d'Educació Social i l'Ivan Rodriguez, estudiant de Farmàcia.

Comencem preguntant-los per la manera com s'hauria de fer aquest nou Estatut.

El nou Estatut

En el procés d'elaboració del nou Estatut s'ha parlat molt de quina majoria és necessària. Penseu que s'ha de buscar el consens de tots els partits polítics parlamentaris o n'hi ha prou amb dos terços del Parlament, tal com estableix l'Estatut actual?

Víctor: Des del meu punt de vista, sempre que es pugui s'ha d'intentar buscar el consens, el que passa és que, en mirar-me una mica la pàgina web sobre les propostes per a l'Estatut, he vist que hi ha partits que ni tan sols fan propostes. És molt complicat comptar amb l'opinió d'algú que no s'hi implica ni per fer una proposta...

Quim: Realment, és molt complicat consensuar qualsevol cosa entre tots els partits polítics, només cal veure com és de difícil acordar algun punt entre la gent d'una classe. A més a més, els partits polítics s'organitzen així precisament perquè defensen idees diferents. Des del meu punt de vista, si hi ha d'haver un nou Estatut (personalment crec que el que s'ha de buscar és la independència) aquest ha de ser pactat pels partits catalanistes que vetllaran pels interessos del Principat de Catalunya, i no pels que porten des de 1714 fent una política centralista i que en algunes èpoques ha arribat a ser genocida. No crec que aquesta gent hagi de tenir un paper important en la redacció del nou Estatut, perquè quedaria molt descafeïnat, seria repetir el mateix que tenim ara o empitjorar.

Ivan: Crec que la part positiva d'intentar arribar a un acord entre tots els partits parlamentaris és que tingui molta més força quan s'hagi de presentar al Congrés espanyol i que així sigui molt més difícil que no sigui aprovat.

Quim: Però el senyor Zapatero es va comprometre al seu dia a respectar la decisió del Parlament català, no veig per què s'ha de negociar un tema tan important amb determinats partits.

Tenint en compte que d'acord amb la legalitat vigent els immigrants no comunitaris no poden votar ni a les eleccions municipals, creieu que en el

nou marc estatutari s'hauria de reconèixer el seu dret a vot? En tot tipus d'eleccions o només en algunes?

Quim: Jo tinc molt clar que qui té els deures de qualsevol ciutadà també n'ha de tenir els drets, i per tant, ha de poder triar els seus representants en unes eleccions.

Ivan: Hi estic d'acord. Des del moment en què s'adquireix la situació de ciutadà d'un país s'ha de poder prendre part en totes les decisions.

Víctor: Totalment d'acord.

Ivan: Suposo que els problemes sorgeixen a l'hora de decidir a partir

de quin moment una persona que nouvinguda es considera ciutadana. A més a més, s'hauria de veure si aleshores s'ha de perdre el dret a votar en el país d'origen.

Quim: Per mi una persona nouvinguda que treballa aquí i paga els seus impostos, ja és catalana, independentment del seu nom. I és un símbol d'integració escollir qui el representi si ho considera convenient.

El que no tinc tan clar és el fet de mantenir el dret a vot en el lloc d'on prové, perquè aleshores ens podríem trobar amb casos paradoxals de gent que pot votar en una multitud de llocs diferents.

Ivan: Sí, jo tampoc no veig clar si s'hauria de perdre el dret de vot en el país d'origen.

Tots els partits polítics menys el Partit Popular han acordat que s'inclougui al nou Estatut el deure de conèixer el català. Creieu que és una decisió encertada?

Víctor: Sí, sí, jo crec que hauria de recollir el deure de conèixer el català, una altra cosa és veure com es controla aquest deure. Una persona ha de conèixer la llengua del país en què viu i treballa, però no se l'ha d'obligar a fer-la servir en situacions en què no calgui.

Quim: Jo trobo que aquesta és una

mesura insuficient a l'hora de protegir el català. Crec que el que s'hauria de fer és intentar avançar cap al final del bilingüisme. La llengua castellana sempre estarà present al Principat de Catalunya perquè hi ha va arribar molta immigració provinent de Castella, Andalusia, el País Basc i altres zones de l'Estat, i ara mateix això pot suposar una riquesa, però cal estar molt alerta perquè ara com ara el que s'està vivint és una situació de minorització del català. S'hauria de potenciar molt més la llengua catalana en el nou Estatut i declarar-la única llengua oficial, encara que el castellà es pugui continuar parlant lliurement

Víctor: Però, què vol dir que es declari "única llengua oficial"?

Quim: El castellà sempre hi serà, estem parlant d'una comunitat de tres-cents milions de persones davant d'una d'onze milions, i és molt clar quina llengua es menjarà l'altra si no es fa una política forta de normalització lingüística.

Ivan: Evidentment, sense la consideració d'una llengua oficial forta en tots els àmbits no hi pot haver un país, però crec que no és l'única mesura necessària. A més a més, s'hauria de veure com s'aplica aquest deure perquè des del moment en què s'opta per aquesta decisió, això té unes conseqüències directes en el dia a dia de la gent del carrer, i s'ha de tenir en compte què passa amb qui no conegui el català.

Quim: S'ha d'enfocar més com un dret que no pas com un deure, perquè no hi ha cap dubte que aprendre el català representa una riquesa molt gran per a la persona que l'aprèn. L'altre dia sentia la notícia que al poble de Salt, a prop de Girona, no hi ha places a l'Escola d'adults per aprendre català i hi ha molta gent que està en llistes d'espera i que veu que el català és necessari però que no el pot aprendre. Això també s'hauria de tenir en compte.

Ivan: Evidentment, sobretot és un dret.

En el debat sobre la Constitució europea s'ha discutit si s'havia de fer referència a la importància de la religió catòlica en la construcció de l'Europa actual. Creieu que el nou Estatut hauria de parlar de les religions, i especialment de la catòlica?

Ivan: Sóc del parer que això és una possibilitat totalment descartable, totalment fora de lloc. Considero la religió com una llibertat individual i que no hauria d'anar en cap moment lligada a cap tipus d'oficialitat com la que representa l'Estatut.

Quim: Jo el que crec és que des del moment en què un Estat dona suport a una religió està directament exclouent tota la gent que no pensa segons els paràmetres d'aquesta religió. Ara com ara no crec que sigui una preocupació del ciutadà català o de la ciutadana catalana que això aparegui reflectit.

Ivan: Certament la gran majoria de les tradicions en aquest país, ens agradi o no, van molt lligades a la religió, i en aquest cas la catòlica. Però no crec que per això s'hagin d'incloure les tradicions a l'Estatut.

Víctor: L'Estatut no és un llibre de missa. S'hi pot esmentar la llibertat religiosa de totes les persones. Però crec que igualment que s'ha dit en el debat de la Constitució europea que s'havia de recollir la importància de l'herència cristiana en la creació d'Europa, tenint en compte la tradició que té Catalunya com a terra cristiana, s'hi pot esmentar alguna cosa similar.

Quim: Però d'alguna manera estaries fent favoritismes, perquè donaries peu que hi recollís una religió però d'altres, no. Ningú no posa en dubte que la tradició cristiana és molt important en la nostra societat, però avui en dia no estaríem menjant pa amb tomàquet o taronges si no haguessin passat els àrabs per aquí. No crec que haguem de buscar la nostra identitat en el cristianisme o en cap altra religió, sinó com una construcció col·lectiva amb totes les

aportacions que hem rebut al llarg de la història, més enllà de cap Església. I menys encara en el moment actual no trobo gaire sentit incloure-hi cap esmena que faci referència a cap religió perquè en un estatut hi han d'entrar tots els catalans i totes les catalanes, i hi ha molta gent els orígens dels quals no són cristians.

Víctor: Però encara que les generacions d'avui dia siguin menys religioses, continuen tenint aquesta tradició, és molt important que les generacions futures tinguin un referent i sempre puguin saber el que hi havia.

Quim: Tens tota la raó i ho trobo bé, però jugar amb els orígens de la gent en els moments actuals... El paper de Catalunya ha de ser integrador, segons el meu parer. El tema d'orígens no crec que tingui cabuda a l'Estatut, si de cas els orígens culturals o les referències universals. Per a mi la identitat no la dona l'origen, sinó que l'ha de crear el poble tenint en compte el seu passat i la seva història.

Ivan: Però la definició de Catalunya com un país aconfessional o laic suposo que sí que l'inclourà l'Estatut. I en aquest cas crec que hi haurà discussions sobre què considerem laic i quines conseqüències té, què considerem aconfessional i quines conseqüències té o directament assumim una religió majoritària. El meu parer és que hauria de ser un Estat laic.

Quim: Sí, sí, jo també sóc del parer que hauria de ser laic.

5. Creieu que el model de finançament que reculli el nou Estatut ha de tendir cap a un concert econòmic com el que tenen a Euskal Herria? Com creieu que s'ha d'entendre la solidaritat amb els altres pobles de l'Estat espanyol?

Ivan: Suposo que això depèn molt del punt de vista de què partim i cap a on anem. Si volem fer un Estatut que defineixi una Catalunya clarament integrada a la resta de l'Estat espanyol no és el mateix que fer un Estatut

que plantegi anar cap a una nova situació, i en aquest aspecte el finançament és un dels punts bàsics i principals.

Quim: Lògicament si el que anem a buscar és un Estatut en què es reflecteixi un màxim d'autonomia, el finançament ha de ser propi perquè així es respondria molt millor a les necessitats del poble del Principat, hauríem d'anar més endavant que a Euskadi.

Pel que fa al tema de la solidaritat, trobo molt hipòcrita que ens haguem de solidaritzar amb els pobles o regions espanyoles quant hi ha països que ho necessitarien molt més. Per a mi té la mateixa condició una persona d'Andalusia que del Magrib o de l'Àfrica subsahariana. Crec, per tant, que la solidaritat hauria de canalitzar-se cap a la gent que mes ho necessita i en cap cas considero que aquesta gent sigui de l'Estat espanyol.

Ivan: El problema que hi veig és que hi ha una gran distància entre el que els polítics declaren de portes enfora i el nivell a què estan disposats a pressionar perquè tot això es compleixi. Suposo que evidentment l'Estatut es quedarà curt.

Quim: Totalment d'acord.

Víctor: El que està molt bé, i és l'ideal, és l'autofinançament, i si tenint totes les competències la Generalitat hi ha despeses que han de ser assumides per l'Estat espanyol, que es paguin a part.

6. Un altre tema del qual s'ha parlat molt és de la necessitat o no que el nou Estatut reculli el dret a l'autodeterminació. Considereu que és un punt important?

Ivan: Evidentment, i més en la situació actual del país. Crec que és un dret que hauria de recollir qualsevol estatut o constitució, o sigui que tenint en compte la història que nosaltres arrosseguem és encara més important perquè no ho arribéssim a incloure. Ho trobo bastant obvi.

Quim: Sincerament, vist com ha anat el pla Ibarretxe, trobo que seria ideal que cada territori pogués determinar que vol fer amb el seu poder i com es vol organitzar. El que no veig gens clar és que el Partit Socialista i el Partit Popular aprovin un Estatut que reconegui el dret a l'autodeterminació. El pla Ibarretxe anava per aquí i s'ha vist clarament com han respost les ales més espanyolistes dels dos partits. Trobo una mica il·lús pensar que es podrà reconèixer aquest dret a l'Estatut, que, per cert, està reconegut a Nacions Unides.

Ivan: En el moment en què es plantejés el dret d'autodeterminació sortiria a debat un altre tema, que és la implicació que això tindria a la resta dels Països Catalans.

Quim: Des d'un principi ja seria anti-constitucional.

Ivan: De fet, també per això s'està plantejant si s'hauria o no de canviar la Constitució espanyola.

Víctor: Sí, crec que és un dret que hi manca, en la Constitució espanyola.

Quim: I a la Constitució europea. És un dèficit democràtic bastant notable.

Ivan: Totalment.

Joan Font
Estudiant de sociologia
Alfred Verdager
Estudiant de Farmàcia

La meva experiència en un programa d'intercanvi lingüístic

La Núria Mateu és estudiant de Psicologia i és la tutora de la Claudia. La Claudia Portilla és de Colòmbia; ja fa uns anys que és aquí amb una beca de docència i recerca al Departament de Psicologia Evolutiva i és l'oient. Les dues participen en la Borsa d'Intercanvi, en la modalitat de Tutories de suport lingüístic.

Quin és el motiu que us ha impulsat a participar a la Borsa?

Núria: A mi m'agraden molt les llengües, i sobretot el català, i tenia moltes ganes de poder-lo ensenyar a la gent que ve de fora. Aquesta podia ser una bona oportunitat per fer-ho.

Claudia: La gent del meu Departament sempre em parla en castellà, o jo no em llanço a parlar el català, llavors vaig pensar que seria una bona estratègia, oi?, estar amb una persona que sempre et parli en català, i el motiu principal és que algun dia vull parlar-lo bé! Ho vull, ho vull!

Un cop us vau conèixer com heu seguit trobant-vos?

Claudia: Quan vaig parlar amb la Carla d'anar a trobar-me amb la tutora, em va dir que aquest dia ja decidiria amb la mateixa tutora quan ens aniria bé de seguir quedant. Però a mi em va cridar molt l'atenció que quan vaig arribar al Centre d'autoaprenentatge, vaig veure-hi la Núria, que era una alumna d'una assignatura que jo imparteixo, vaig quedar molt parada. Era un grup difícil, i la Núria era una de les alumnes d'aquell grup, i jo em vaig dir "i tanta il·lusió que tenia de parlar català! I ara, què?". Vaig preguntar als companys de Departament què feia. Clar, perquè jo, quan vaig trobar-me amb la Núria vam fer

el que havíem de fer, la primera lectura del llibre, i no vam parlar de res, de res, com si no ens coneguéssim quasi, no? Tota l'estona jo em sentia una mica ridícula, perquè jo em deia a mi mateixa: "quina vergonya!". Sóc molt tímida per parlar en català amb altra gent, i clar, imagineu-vos-ho amb aquesta noia! Però jo vaig pensar: "hem de poder arreglar-ho!, jo crec que les dues sabem quin rol tenim en cada context i ho podem arreglar". I vaig pensar que si el motiu principal era la llengua, jo volia aprendre-la i ella ensenyar-me-la, i per tant ens en sortiríem.

Núria: Per a mi també va ser una mica difícil, en trobar-me que era la meva professora! "I jo, què li ensenyo?". I d'altra banda, una professora d'una assignatura que a mi no m'agrada gens, havíem tingut algun problema a classe... Però ho havia d'intentar. Ara mateix penso que no sé si la Claudia ha après alguna cosa amb mi, ella es dedica a Psicologia de l'Educació... Però jo ho he intentat. Ah!, i el primer dia vam decidir que ens veuríem tots els dimecres, i més o menys ho anem complint.

Què feu quan us trobeu?

Clàudia: Al principi vam treballar amb les lectures, interessants, però repetitives. Hi havia unes activitats de memorització de vocabulari, i jo tinc molt mala memòria i pensava: "quina vergonya, que no me'n recordo!", i em posava molt nerviosa. Li vaig demanar vocabulari de la casa, del menjar, dels sentiments o de la personalitat; frases fetes, refranys... i amb això vam millorar la dinàmica. Perquè al principi la Núria era molt seriosa

amb mi, però després, quan ja va acabar l'assignatura i vam treballar frases fetes... rèiem de coses de la llengua.

Què li aporta, a algú catalanoparlant, aquesta experiència?

Núria: És una experiència molt positiva, perquè reflexiones sobre aspectes de la llengua que parles cada dia i mai no t'hauries imaginat. I et serveix per millorar el teu nivell de llengua, serveix molt per *autoaprendre* la llengua que has parlat tota la vida, i per ser molt més conscient del que significa.

I a la Claudia?

Claudia: Trobar persones que tole- ren errors, que t'ajuden, que et guien... és important. I en el meu cas, poder trobar algú amb qui tu et sentis a gust, encara que el parlis malament... doncs t'hi llances. I això afavoreix que el parlis en un altre context. Jo, per exemple, quan em trobo amb la Núria torno al Departament i m'hi llanço amb els companys, i noto que vaig perdent la vergonya. Les persones catalanoparlants volen que parlem la llengua, i jo en sóc conscient, perquè si no parles la llengua, es va perdent.

Carla Rusalleda
Estudiant de Psicologia

La Fira d'Artesania d'Allada Vermell

Enmig de la intel·lectualitat de la carrera de Sociologia, trobo un espai, una altra dimensió on desconectar de la reflexió social i dels programes estadístics per retrobar-me amb mi, amb les meves mans i amb allò que els instints em dicten. El treball manual canalitza l'energia cap a una altra part del cos que no sigui el cap. Aquí la mirada és enfora, l'ull escrutina amb delicadesa l'objecte resultant fruit del sentiment i no del raonament. Així apareix la petita creació que després anirà a petar a la Fira d'Artesania d'Allada Vermell.

Cada dissabte, de les 14 a les 21 hores en horari d'hivern, i de les 11 a les 21 hores en horari d'estiu, els membres de l'Associació Multicultural de Joves Artesans d'Allada Vermell muntem una fira genuïnament d'artesanía. Aquesta associació es va constituir ara farà aproximadament un any amb l'esforç i l'empenta d'un col·lectiu de persones de diferents parts del planeta amb la finalitat de compartir un espai on poder exposar i vendre aquells articles manufacturats per cada una i cada un de nosaltres. L'Ajuntament, amb ànsies de netejar, o escombrar cap a un altre lloc de la ciutat, els elements indesitjables d'aquesta zona del barri d'una manera que no fos mitjançant l'acció policial, va posar-hi tot de facilitats, i més a l'hora de dotar aquesta plaça d'alguna obra social o cultural d'interès per al públic.

La plaça d'Allada Vermell, per a la gent més despistada, s'ubica quasi al final del carrer Princesa, tot just abans d'arribar al carrer Comerç, a mà esquerra. És una plaça agradable que fa no gaires anys no existia. Eren dos carrers, estrets i foscos, d'aquells típics de la part vella de la ciutat, anomenats Allada, l'un, i Vermell,

l'altre. D'aquí, el nom de la plaça. En aquest emplaçament també hi ha l'Espai Joan Brossa i el Teatre Tantarantana, a banda d'altres establiments i comerços. Així que, tothom que no sàpiga què fer un dissabte a la tarda, ara pot plantejar-se fer una passejadeta per la fira abans d'anar a veure un espectacle de teatre.

Les artesanes i els artesans de la fira compartim inquietuds, principis i interessos que es materialitzen durant l'estada a la parada, mentre esperem que els transeünts s'hi aturin i es distreguin observant la mostra d'artesanía. Per amenitzar aquest passeig, oferim un repertori d'activitats variades per a joves i per a gent gran. Aquestes activitats culturals es plantegen de manera participativa, com ara el taller de modelatge de fang i el de confecció de paper reciclat, els concerts de guitarra o l'enginy dels malabaristes, entre molts d'altres. Mentrestant, nosaltres, les artesanes i els artesans, fem petar la xerrada, ens distraiem fent mitja, llegint un llibre, acabant de fer unes arracades, o, senzillament, fent vida contemplativa.

Podem trobar-hi de tot. Un cop fem un gir a mà esquerra i deixem el carrer Princesa, ens endinsem, pel terra empedrat, en el món de la pintura i l'artesanía. Primer de tot xoquem amb els pintors i els seus quadres estesos conformant una catifa de paisatges i retrats. Quan els deixem enrere, descobrim una filera de paradetes recobertes de carpes blanques que amaguen una immensa diversitat d'articles fets a mà. De cop hi entreveiem uns collarets, penjolls de fang amb dissenys dels indígenes americans. Al costat, arracades de filferro modelat a l'estil rococó, i la polsera de joc. Més endavant, topo

amb un maniquí disfressat amb faldilla i samarreta. Al costat mateix, al penja-robes hi destaquen altres peces de roba de colors diversos. La propera paradeta ens brinda unes bosses de diferents mides, colors i estampats. I si vols, tu mateix te les pots dissenyar! El moviment d'un noi, dret sota la carpa, crida l'atenció. Està teixint bufandes, amb una teixidora manual

confeccionada per ell mateix. La llana destaca perquè no és uniforme, és esfilagarsada i de colors molt vius. Els colors, però, són distorsionats per la resplendor provinent d'uns llums de paper pintat i formes diverses, que il·luminen l'espai amb una claror tènue. Però el que em captiva a continuació és l'olor fresca i perfumada dels sabons multiformes i policroms, fets amb productes naturals. Després arribem a la secció de la pell. Sabates personalitzades, sarrons per penjar del coll o de la cintura i agendas estampades amb dibuixos. N'hi ha per a tots els públics!

Ruth Bruguera
Estudiant de Sociologia

Zona de música

Físics i 'rock'n'roll'

Qui m'ho havia de dir, jo que la suspenia, que un dia em convidarien a la Facultat de Física a parlar de *rock*. Volien un malalt de música per a la xerrada "Físics i *rock'n'roll*" del passat 23 de novembre —un dels "Debats sobre la llengua"—, i a la Xarxa em van trucar perquè, a més de fer classes als Serveis Lingüístics, escric a la revista *Rockdelux*. Als nervis del primer cop s'hi afegia el fet de ser un intrús, però a l'acte m'hi vaig trobar com a casa. Mitja hora abans (el debat era a les dues), m'hi esperaven els companys de taula: els dos exalumnes de la Facultat, en Jordi Ferrer —àlies Tito, de Cheb Balowski— i la Clara Prats —exdirectora de la coral de Física— dinaven a corre-cuita. Els professors més *rockers* de la Facultat, en Santi Vallmitjana i l'Atilà Herms membres del magnífic grup Beatlestons —deia el cartell—, ho amaniem amb bon humor. Era hora d'entrar. Vaig fer un breu repàs de la història del *rock* en català, des dels inicis —el 63, amb Els 4 Gats— fins ara, amb un munt de veus interessants, passant per mites com Sisa i Pau Riba. Quan vaig passar la paraula a la Clara, em vaig relaxar i vaig parar l'orella.

Clara: A mi em toca parlar del món de les corals, però primer he pensat: què és la música? Estem d'acord que és un art, però cadascú l'entén com vol: per a alguns, és allò que senten mentre escombren o estudien; per a d'altres, tancar-se a l'habitació amb el piano quatre hores, o cantar amb el fill la cançó que ha après a escola; per als nois i les noies del Raval, que els dones qualsevol cosa per fer soroll i munten un sarau, és el ritme que

duen dins. La música no existeix si no hi ha una persona que la toca, o que l'escolta; per si sola, no és res. Per a mi, és molt més que passar una bona estona: pot ser des de donar una sèrie de sons agradables a l'oida, fins a una activitat intel·lectual; serveix per aguditzar els sentits. Si fem

un pas més, et pot enriquir interiorment, i fer sortir el que duus a dins. Per això crec que és imprescindible que tothom tingui algun cop la possibilitat d'entrar en aquest món apassionant. S'ha de vetllar perquè hi hagi aquestes primeres portes, i que l'acostament dels infants a la música no depengui de si els seus pares els han portat a estudiar-ne, o de si els n'han fet escoltar a casa. El primer punt de contacte és l'escola. Quina oportunitat té, el mestre de música? Despertar en els infants un cuquet que els quedi tota la vida. Hi ha projectes que estan molt bé a l'Auditori, al Liceu o al Palau de la Música. Aquests primers passos són molt importants. Aquí és on jo englobaria el paper de les corals: tots duem un instrument a dins: la veu. La coral no serveix només per aprendre a fer-la servir i descobrir què és fer música; també serveix per a la formació com a persona de l'infant. La coral de Física té el mateix paper: donar una oportunitat a gent que no ha estudiat música. Des del punt de vista associatiu, aquí hi ha un moviment coral molt

fort. Això permet fer muntatges a gran escala, i enregistraments; ho hem de valorar molt, i serveix per tenir cura de la cultura catalana: s'està fent tot un treball de recuperació de les cançons tradicionals. Per acabar, animar-vos a fer música; val la pena provar-ho...

Jordi: Parlaré de la meua experiència: formo part de Cheb Balowski, que va néixer fa quasi deu anys com un projecte d'amics que assajaven a casa d'un de la classe. Jo no hi tocava, però anava als assajos perquè eren una gresca cada divendres, i vaig veure que hi faltava una trompeta. A l'escola, de petit, va venir un trompetista i em va impressionar. Vaig pensar que seria bona idea, i ja fa set anys que vaig començar a tocar i que el grup va agafar el nom per al primer concert. Els referents que teníem eren grups com Doctor Calypso o Skatalà, que aporten un tipus de música més festiu. Vam començar fent versions i tocant gratis (al primer concert vam haver de pagar!). Després ja et comencen a convidar a birres o a

sopar, i fins i tot vam rebre ofertes d'una petita agència de *management*. Vam tenir la sort de conèixer Joxe Ripiau, un grup basc que feia la seva gira de clausura i ens hi va convidar. Va ser la nostra oportunitat de projecció arreu de Catalunya i a fora. Propaganda pel Fet ens va proposar treure un disc, i ja ens vam plantejar prendre'ns-ho més seriosament. Després del segon vam començar a tenir una mica de projecció a Europa. Un col·lectiu *squater* ens va portar a Alemanya, i allà vam veure que al nord hi ha moltes més facilitats: a França la gent pot viure de la música, i a Alemanya vas a una casa okupa que sembla que hagi de caure i tenen un material que al·lucines; són molt professionals. Vam estar tres anys tocant per la cara, i ara en fa quatre que intentem professionalitzar-nos, però viure'n és impensable, perquè som un grup petit i la cosa és ben difícil. Un cop ja ens havíem fet un nom, la Generalitat ens va donar suport econòmic en gires a Europa. Les dificultats, quan comences, són trobar local d'assaig —n'hi ha pocs i són cars— i mantenir la il·lusió i les ganes. Combinar-ho amb altres activitats és complicat: som deu, i hem tingut baixes de gent que ha marxat a fora a estudiar o treballar. Els que quedem mirem de compaginar-ho: jo sóc becari a la UPC, i no em collen gaire. Sé que a Física hi ha molts músics; he sentit a dir que els de quart han enregistrat un disc per pagar-se el viatge de final de curs: endavant!, que fer música és maco i coneixes gent!

Santi: La màgia del so del *rock* són les freqüències: els amplificadors

tenen un poder increïble d'augmentar les freqüències d'una guitarra elèctrica. Els primers eren de vàlvules, que tenen una resposta lineal que al final és no-lineal. Això fa que el senyal es distorsioni, però afegeix al so freqüències agradables a l'oïda. Aquesta persecució de la riquesa del so ha fet canviar molt les coses, perquè després de les vàlvules van venir els transistors, que no distorsionen tan bé, i després es van tornar a posar de moda les vàlvules, fins que se'n van deixar de fer. Ara se'n simula el so digitalment. Sempre es diu que Jimi Hendrix té un so molt diferent dels altres guitarristes: era esquerrà, i tocava amb una Fender Stratocaster, la guitarra més asimètrica. Els esquerrans giren la guitarra i canvien les cordes mirant-se al mirall. Però posant la corda gruixuda, la de més a prop de la pastilla, al lloc de la prima, les freqüències canvien del tot. A més, era un mestre dels efectes, i feia servir el *wah-wah*, que canvia els tons. Amb una digitalització ràpida i expressiva, i l'ús del *fuzz* i de l'amplificador Marshall, ja està tot dit.

Atilà: Tothom té la idea que els físics són músics, començant per Einstein i el seu violí, però el mite sempre és en la música clàssica. Nosaltres, professors de Física que toquem la guitarra elèctrica, som ovelles negres: no tenim referents. La nostra experiència és molt bona: fa uns anys, quan va començar el festival de Nadal de la Facultat, algú va sentir que tocàvem i ens va proposar pujar a l'escenari, i vam formar els Beatstones. La música ens estalvia anar al psiquiatre. Anem seguint amb l'ajut d'exa-

lunes. És una experiència maca, que recomano molt. A la Facultat hi falta un local d'assaig, perquè traslladar l'equip és molt pesat.

Al torn de preguntes, un neguit: es pot viure de la música?

Jordi: Aquí és difícil: si cantes en català, et limites molt. Però crec que la solució no és marxar, sinó moure's aquí perquè hi hagi més música. Marxant seràs estranger i tindràs problemes d'adaptació, i també interessa fer créixer la música d'aquí.

Clara: Fa vint anys, hi havia pocs directors que s'hi guanyessin la vida, i ara ja n'hi ha més, i amb els grups passa el mateix.

Esteve: No hi ha cap recepta per a l'èxit: has de fer el que et surti de dins. Al principi costa, però es pot anar creixent, i el que vingui t'omple més. Pel que fa a si es pot triomfar a fora en català, els discos d'en Sisa, als 70, es venien a tot l'Estat, i a tot Sud-amèrica se saben *Paraules d'amor*. Si ara costa més és per motius polítics. Més estrany ens sona el basc aquí, i Fermín Muguruza va pel món cantant-hi. I Cheb Balowski no van a Madrid, però van a Suïssa. Més que haver-hi poca indústria, està mal repartida. Si no t'ho donen, t'ho has de fer tu.

Al final, es va lliurar als xerraires una brúixola-rellotge de sol, i encara no sé com va; ja tinc excusa per tornar-hi...

Esteve Farrés
Crític musical i professor
dels Serveis Lingüístics

Zona d'art

Art contemporani, ara i aquí

En parlar d'art contemporani, sembla que tothom hi té alguna cosa a dir. Però aquests supòsits individuals, acaben resultant efímers, difusos, estereotipats. No és més que una percepció personal. M'agradaria poder dir que les paraules que segueixen aquest punt i a part no són dignes de ser qualificades de simples, bordes i, tanmateix, efímeres, però no puc. Crec que el resultat és un *collage* d'opinions que no deixa de ser l'abstracte de la confusió del meu pensament envers el tema.

L'art contemporani es defineix en dos pols que es repel·leixen. És així que Arnau Puig argumenta el concepte d'*art contemporani* com a "signe d'identitat qualificada" i ens diu que l'art contemporani defineix el qui se'n sent adepte i el qui el rebutja. Però fora de l'impacte social que suscita quant a acceptació, com podem entendre aquest art?

Jo veig, pel que fa al contemporani, un art que no busca ser un mirall social, sinó l'expressió d'una commoció individual. És un art de fonament conceptual; com diu Arnau Puig, "el que presideix i orienta l'execució de l'obra és concretar en un objecte una idea sobre un cert aspecte de la realitat. És l'art de la provocació creativa. És la transgressió de les formes, és la ruptura amb el principi estètic, és l'eclecticisme artístic". En paraules d'Arnau Puig, "tot és suport i material possible per a crear i tot es converteix en instrument per a aconseguir la creació. És l'art que beatifica la naturalesa urbana". Tanmateix, l'art contemporani és vist com un art híbrid, "desmaterialitzat", segons Marie-Claire Uberquoi. L'art ha anat

perdent la seva aura, el seu caràcter sublim i, sovint, el seu poder de comunicació. És provocar per provocar, fins i tot s'ha arribat a vendre *El buit*, com va fer Yves Klein. És un art que té per matèria, forma i finalitat l'art mateix, apunta Eugenio Trías ("Art contemporani. Exploracions, transversalitats, valoracions, derives", *Nexus*, núm. 31). En fi, diferents percepcions d'una mateixa realitat.

I no m'agrada pensar que nosaltres, les persones del carrer, ens desvinculem de la nostra realitat, perquè els nostres passos són plens de contemporaneïtat. Passem amunt i avall de la ciutat sentint però sense escoltar el crit de les avantguardes, sense adonar-nos-en fem el nou art i en som fruit, caminem il·luminats per la penombra de les llums d'artistes contemporanis, seiem en els seus bancs, ens esquitxem amb la brisa humida que desprenen les seves fonts... en fi, som nosaltres, els principals creadors i consumidors d'una Barcelona viva i ambiciosa per mostrar-ne la identitat contemporània, que no deixa enrere història i cultura, sinó que en fa renom i commemoració. Passem pels carrers de Barcelona sota el guiatge d'artistes com ara Antoni Tàpies, Joan Miró, Joan Brossa, Xavier Mariscal i una infinitat de noms més que amb les seves creacions omplen els nostres camins d'arguments artístics contemporanis.

Si algú té curiositat per gaudir o conèixer la Barcelona contemporània, no deixa de ser una bona idea sortir al carrer i fer un cop d'ull a les nombroses galeries d'art que s'agrupen entorn del carrer Consell de Cent, el Born i Ciutat Vella, així com aprofitar aquelles estones lliures que de tant en tant ens queden per anar a visitar alguna de les exposicions organitzades per centres culturals i institucions com el MACBA, el CCCB o algun museu d'un artista en concret, com el Museu Picasso o la Fundació Tàpies.

El 16 de febrer es va inaugurar la col·lecció "20 anys amb l'art contemporani. Noves adquisicions" al Caixa Forum; jo tenia una tarda lliure, així que vaig decidir anar-hi a xafardejar una estona. Em va meravellar submergir-me en aquella anàlisi psicològica que els artistes insisteixen a provocar-te amb perseverança. M'agrada que em posin a prova i, per a mi, en aquesta col·lecció, cadascun dels autors ho fa amb la seva obra. És un art introspectiu, i ja no per a l'artista, sinó per a l'espectador. Em vaig sentir part activa de les obres de Rodney Graham, Douglas Gordon, Ernesto Neto, Eulàlia Valldosera... amb la sensació que sense jo, turista a les instal·lacions, sense l'evocació dels meus sentiments, de les meves emocions, aquella obra era buida de significat. Per tant, és una confecció destinada a la teva i a la meua lectura, interpretació, immersió, expressió i, potser, i sols potser, reflexió.

Carla Rusalleda
Estudiant de Psicologia

Any de la lectura i del llibre

L'any del llibre i de la lectura 2005 és una iniciativa que vol consolidar la ciutat de Barcelona com una gran capital del llibre. Es vol potenciar el sector del llibre, la lectura i la seva identificació amb la ciutat de Barcelona i, alhora, impulsar la imatge internacional de Barcelona.

La idea és apropar a la lectura una part de la població que fins ara no ha quedat captivada per la seva màgia, i a la vegada donar una multitud d'opcions diverses i diferents a les persones enamorades dels llibres. El paper dels llibres per canviar la societat és fonamental i Barcelona fa molt de temps que és a primera línia en l'àmbit editorial, pel que fa al nombre de lectors.

Barcelona durant aquest any comparirà transcendència en el marc literari i mediàtic amb el *Quixot*, del qual aquest any se celebra el quart centenari. S'han programat una infinitat d'actes relacionats de manera directa o indirecta amb la lectura, com, per exemple, cicles de conferències, rutes literàries, clubs de lectura i un munt d'activitats de dinamització per intentar englobar el major nombre possible de lectors i per fer-nos partícips de la gran quantitat d'actes que es duran a terme arreu de la ciutat.

L'Any del Llibre i de la Lectura del 2005 es reflectirà en tota mena de formats d'activitats, com ara les exposicions, els debats, els seminaris, els simposis especialitzats, les publicacions, els itineraris, els festivals lite-

raris, els espectacles i els programes de ràdio i televisió, entre d'altres.

La lectura ens ajuda a evadir-nos dels problemes de la vida quotidiana, a la vegada que ens fa viure experiències i situacions que no viuríem mai a la vida real. Una vegada em van dir que a través dels llibres podies experimentar sensacions i viure vides que no eren la teva. Així doncs, quina millor manera de viatjar que estant tranquil·lament a casa, o al metro o a qualsevol altre lloc, i poder gaudir del moment amb una bona lectura?

Aquesta celebració hauria de servir per potenciar no només la lectura en general sinó per donar una empenta a les publicacions en català, que són moltes i molt diverses, però d'una gran qualitat literària, i també hauria de servir perquè es donés una importància més gran als llibres estrangers traduïts al català. És important que els lectors catalans puguin tenir accés a llegir en la seva pròpia llengua les millors obres de la literatura universal.

Aquestes són algunes de les adreces d'Internet on es poden consultar els múltiples actes que es duen a terme, no només a Barcelona, dins les activitats de l'Any del Llibre i la Lectura:

- ↳ www.anyllibre2005.bcn.es
- ↳ www.bcn.es/canalcultura/any_del_llibre/barcelona2005_cat.htm
- ↳ <http://cultura.gencat.net/anydelllibre2005/index.htm>

La volta al món en vuitanta objectes

És una exposició que organitza el Museu Etnològic de Barcelona dins de l'Any del Llibre i la Lectura 2005. És una mostra curiosa que deixa la gent bocabada gràcies a la seva originalitat, es tracta d'una sèrie de vuitanta objectes que ens presenten diferents zones, cultures i maneres de veure la vida, talment com les va veure i conèixer Willy Fog en la conegudíssima obra de Jules Verne *La volta al món en vuitanta dies*. Sembla ben bé que ens endinsem en un recorregut per mons i èpoques molt llunyanes als nostres, sovint no som conscients de les enormes diferències, i a la vegada connexions, que hi ha entre totes les cultures del planeta.

S'intenta vincular, i personalment crec que s'aconsegueix, l'expressió literària amb objectes, cultures, conceptes i espais. Amb aquesta barreja sorprenent, amb una selecció de vuitanta objectes distintius de l'exposició "Ètnic. De les cultures tradicionals a la interculturalitat" i de diversos paràgrafs del llibre de Verne.

Aquesta exposició neix amb una idea de continuïtat de l'"Ètnic", que es va poder veure també al Museu Etnològic durant els mesos del Fòrum 2004. Era una proposta que es basava en una visió equilibrada de les diferents cultures, sense que en calgués una per explicar les altres.

Adelina Itó
Estudiant de Doctorat d'Història

Zona de cinema

Cinema i llengua

Podríem dir que la pel·lícula més esperada de l'any és *La Guerra de les galàxies: la revenja dels Sith*, l'últim capítol de la primera trilogia de la saga *Star Wars*. La bona notícia és que aquesta pel·lícula s'estrenarà conjuntament amb la versió doblada al català. S'estrenarà als Estats Units el mes de maig, així que encara tardarà a arribar als nostres cinemes. Una altra pel·lícula que és molt esperada pel públic seguidor és *Harry Potter i el calze de foc*. Harry Potter parlarà una vegada més en català i la seva estrena s'ha previst per al desembre d'enguany.

Aquestes dues pel·lícules són les més esperades pel públic en general. Però també hi ha altres pel·lícules que s'estrenaran, potser no tan conegudes però que es doblaran en català, com per exemple *La guerra dels mons*, que amb Tom Cruise com a actor principal i Steven Spielberg com a director comptarà de segur amb un públic nombrós i un èxit assegurat. I un altre retorn, *La llegenda del Zorro*, la segona part de les aventures d'aquest personatge també parlarà en català.

Però cal destacar que el major nombre de pel·lícules doblades al català són les que s'adrecen al públic infantil, com ara *Chicken Little*, la nova pel·lícula de Disney, que després de la polèmica de fa uns anys per no voler doblar les seves pel·lícules en català sembla que ha vist que no es pot excloure una part del

públic. O també *Robots*, una altra pel·lícula d'animació dirigida a la canalla. I properament s'estrenaran *Madagascar*, *Charlie i la fàbrica de xocolata*, *Rolo i el secret del pèsol* i *Doraemon i els Déus del vent*, totes doblades al català.

Seria important aconseguir que en les estrenes de cinema hi hagués un nombre més elevat de pel·lícules doblades en català. Estaria bé escoltar en Batman a l'estrena de *Batman Begins* parlant en català. Potser aquestes peticions algun dia seran escoltades, però de moment és clar que el percentatge d'estrenes en el nostre idioma és molt inferior. Sembla que només surti a compte el doblatge en les pel·lícules infantils.

Laia de Fàbregas
Estudiant d'Infermeria

Zona de teatre

Ròmul El Gran, de Friedrich Dürrenmatt. Traducció de l'alemany de Feliu Formosa. Direcció de Carles Alfaro

Ròmul El Gran, ens explica els darrers dies de govern de l'imperi romà occidental de l'emperador Ròmul abans de l'arribada dels germànics a Roma. Però aquesta història és totalment inventada, ja que el veritable emperador Ròmul, només va governar uns mesos abans d'abdicar i retirar-se a la Campània.

L'autor, Friedrich Dürrenmatt, "s'inventa" el personatge de Ròmul, i n'allarga el regnat de l'imperi a més de vint anys. Aquests vint anys representen el final de l'imperi, que es veu totalment assetjat per la presència cada vegada més important dels germànics. Mentrestant, l'emperador, assumeix la caiguda inevitable de l'imperi romà i es dedica a la seva passió, la cria de gallines. I les gallines, precisament, actuen com un personatge més de l'obra, ja que són presents a l'escenari la major part de l'obra, i actuen de fil conductor als comentaris que els diferents personat-

ges fan a l'emperador al llarg de tota la representació.

L'escenari se'ns presenta com el pati d'una vil·la romana mig atrotinada i feta ruïnes des del qual van desfilant diferents personatges que intenten fer entrar en raó l'emperador. Des de la seva esposa, filla de l'emperador anterior que encara creu en la grandesa de Roma, fins a ministres, soldats, patricis i marxants d'art que compren a quatre duros les rampoines de l'imperi a industrials que pretenen salvar Roma amb intencions no gaire clares. Fins i tot també l'emperador de l'imperi romà oriental, que tot i estar en guerra amb l'imperi romà occidental, fuig com pot dels germànics.

Respecte a la interpretació, els actors i les actrius, encapçalats per Francesc Orella, aporten la naturalitat necessària en qualsevol obra grotesca. El Ròmul que ens presenta Orella està ben definit, és natural, i això provoca la ràpida identificació del públic amb el personatge. Carles Martínez, sempre convin-

cent, dona la rèplica a Ròmul en el paper d'Emilià, potser el més realista dels personatges. La seva interpretació és ben creïble i hi floreix la humanitat que cercava l'autor. També destaquen Pepo Blasco, que fa de ministre de l'Interior, i la parella d'ajudants de cambra interpretats per Xavier Capdet i Claret Papiol, que aporten l'humor més fi. Tots ells estan ben recolzats per la resta d'actors i actrius, i assoleixen, en conjunt, una interpretació òptima que fàcilment arriba al públic.

Si voleu veure una obra en què els sentiments d'una sola persona passen per davant dels interessos polítics de tot un imperi, no us la podeu deixar perdre.

Gemma Sobrado Borrull
Estudiant de Geologia

La contrainformació a Internet

Si en l'*ENXARXA'T* anterior fèiem un repàs de l'extens ventall de publicacions de contrainformació que hi ha al nostre país, en aquest número farem un cop d'ull al mitjà de comunicació de masses més gran de l'actualitat: Internet. L'aparició d'aquest mitjà i l'alt nivell de difusió que ha assolit en la nostra societat han revolucionat la contrainformació pel cost baix que suposa mantenir un espai *web* en què es puguin anar penjant notícies. Tot i això, el públic a qui arriba aquesta informació és molt més específic que el que llegeix premsa, perquè mentre que un diari o una revista gratuïts es poden agafar d'un comerç o d'una biblioteca per fer-hi una ullada, la contrainformació a la xarxa s'ha de buscar expressament.

El més important, sens dubte, dels referents a Internet de la contrainformació al nostre país és Indymedia Barcelona (barcelona.indymedia.org), de la mateixa manera que ho és a escala mundial la xarxa que l'engloba amb cent cinquanta portals més d'arreu del món (des d'Indymedia Nigèria fins a Indymedia Tijuana o Indymedia Palestina). Al nostre país, a part del de Barcelona, s'han obert en els últims temps altres espais com el d'Andorra-la Seu d'Urgell (andorra.indymedia.org), el d'Alacant (indymedia.alacant.org) i el de la Plana (laplana.indymedia.org) i està funcionant en període de proves el de València (valencia.hackitectura.net).

Tot i que cada delegació d'Indymedia funciona amb regles pròpies, totes tenen algunes característiques en comú, com ara que les gestiona una assemblea de persones voluntàries i que les notícies que hi apareixen les aporten els visitants, els quals les poden penjar d'una manera molt senzilla. Aquesta bidireccionalitat, i el fet que les persones lectores siguin a la vegada redactores, converteix aquests espais en multilingües, perquè tot i que les zones moderades de les pàgines són en català, cada persona usuària hi fa les aportacions en l'idioma que vol.

Aquesta característica no es dona només a Indymedia, sinó que és un fet generalitzat en la contrainformació a Internet, tant en els espais d'àmbit local de l'àrea metropolitana de Barcelona com en els d'àmbit estatal, com per exemple La Haine (www.lahaine.org) o Alasbarricadas (www.alasbarricadas.org), en què es pot trobar informació en castellà, basc, gallec i català. O també espais que són totalment en castellà, com ara sinDominio (www.sindominio.net), que alberguen dintre seu projectes de contrainformació en català, com ara la versió digital del Contrainfos ([A screenshot of the Indymedia Barcelona website. The page features a dark background with white text. At the top, there's a navigation bar with various icons and links. Below that, the main content area is divided into several columns, each containing a news article with a small image and a headline. The word 'imc:barcelona' is prominently displayed in the center. The overall layout is clean and organized, typical of a news portal.](http://sindomi-</p></div><div data-bbox=)

nio.net/zitzania), del qual ja vam parlar en l'article anterior.

Això no passa, en canvi, en la contrainformació local de fora de Barcelona, ja que el públic usuari (i per tant redactor) és majoritàriament catalanoparlant. D'aquesta contrainformació d'àmbit comarcal en són exemples la pàgina Berguedà Llibertari (www.berguedallibertari.org), amb fòrums, documents i agenda sobre l'anarquisme; i ElSud (www.elsud.org), un portal de Girona sobre moviments socials, antiglobalització, independentisme i recursos informàtics en català.

La contrainformació d'àmbit nacional (a part d'Indymedia Barcelona, que tot i tenir un origen local ha acabat assolint vocació de país) acostuma a sorgir del moviment independentista. És el cas del Racó Català (www.racocatala.com) i de Llibertat.com (wwwllibertat.com), que tenen un funcionament menys democràtic que Indymedia (les notícies les penjen els administradors del *web*), però que gaudeixen d'uns fòrums molt concorreguts. També té un marc nacional la contrainformació que es troba a la xarxa com un apèndix de projectes de premsa escrita, com ara l'Avanç (www.lavanc.org) o l'Accent (www.laccent.info).

Moltes vegades, però, es fa difícil definir la línia que separa la contrainformació d'allò que no ho és. El periòdic en línia més llegit en català és Vilaweb (www.vilaweb.com), que, tot i no tenir cap gran grup editorial al darrere, no funciona amb voluntariat sinó com una petita empresa.

El que és clar és que a la xarxa s'hi pot trobar una gran varietat d'informació, observada des de molts punts de vista i tractada de maneres molt diferents. Davant de la informació única que ens porten els grans mitjans de comunicació *monocolors*, cada cop hi ha més gent que lluita per fer escoltar la seva veu.

Trepitjant la zona

Passejant pel MNAC

Comencem a avançar amb un lleu pes a la consciència. No estem fent el que toca. Passejar per passejar en un museu, sense fer cas de l'art que s'hi acumula, sense aturar-se un segon davant d'alguna peça per consultar-ne l'autor, la data, el títol, és un sacrilegi imperdonable. I més encara si per aquesta passejada irreverent triem el museu gros, el museu de museus de Catalunya, el Museu Nacional d'Art de Catalunya, altrament dit, MNAC.

Com que hi hem anat a passejar, no tenim pressa, ens hi arribem havent dinat, endormiscats, a l'hora en què pujar escales ens resulta més penós. I tot plegat per fer de la lentitud un component necessari, indefugible, del nostre trajecte. S'entén que esquivarem, tant com sigui possible, les escales mecàniques.

Fem-nos un propòsit, una promesa òrfica, podria dir-ne algú: no mirarem enrere fins que siguem a dalt, fins que la ciutat, per efecte de l'altura, ens hagi quedat del tot als peus. Ara com ara, doncs, el millor serà que no hi pensem i que girem el cap, a tot estirar, noranta graus. A la dreta, el Palau de Victòria Eugènia; a l'esquerra, el d'Alfons XIII. Tot plegat, museu inclòs, forma part del complex que va servir per celebrar-hi l'Exposició Universal de 1929, la segona que acollia la ciutat després de la de 1888. L'estil monumental del Palau Nacional pot enganyar-nos, fer-nos percebre la pàtina d'una història que, més enllà del 29, l'imponent edifici no ha viscut pas més que nosaltres. D'història, però, al Museu no li'n falta. Com a tal, reneix el 1934, recollint el testimoni del Museu d'Antiguitats de Barcelona, el Museu Municipal de Belles Arts, i el Museu d'Art i Arqueologia de l'Arsenal de la

Ciudadella. Ben aviat, però, els estralls de la guerra van obligar a dispersar-ne el patrimoni —provinent, en la major part, de la desamortització eclesiàstica— entre les localitats d'Olot, Darnius i París.

Un cop acabat el conflicte, el Museu va reobrir-se, dividit en dues seus —la de la Ciudadella, i el Palau Nacional— mantenint-se en la més soporífera de les inèrcies. No serà, doncs, fins al 1990 que la Llei de museus de la Generalitat preveurà la reunificació de les col·leccions en una sola seu, sota la divisa de Museu Nacional d'Art de Catalunya. La presentació en societat del nou projecte va tenir lloc solemnement amb motiu dels Jocs Olímpics, quan va poder veure's per primer cop l'aspecte remodelat de l'emblemàtica Sala Oval.

Arribats a aquest punt, mentre ascendim apropant-nos al Museu, comença a fer-se urgent el disseny d'un itinerari. L'amplitud de les col·leccions imposa una selecció estricta. Tal vegada, el més canònic fóra començar per la col·lecció d'art romànic, no només perquè és la més singular de totes, sinó perquè marca l'inici cronològic d'un itinerari que es proposa mostrar-nos el recorregut diacrònic complet de l'art produït a Catalunya. Però, precisament, el nostre és un passeig sense ortodòxies esclaves, i pot dir-se ben bé que la placidesa d'aquesta tarda d'hivern convida poc a les severitats espirituals dels mestres de Boí o de Taüll. Potser la suavitat i profusió de Jaume Huguet, els tons càlids i daurats del gòtic, s'adiguin més amb el nostre estat d'ànim actual. Sí, ens passejarem per les sales del gòtic i, de passada, arribarem fins a l'exposició permanent del llegat Cambó. Reconec la meua debilitat per dues teles

d'aquesta col·lecció. Una d'aquestes és el retrat de l'abat de Saint-Non, vestit a l'espanyola, obra de Fragonard. És un retrat lluminós, diuen que irònic, de traços enèrgics i espon-tanis. L'altra, la *Natura morta d'atuell*, de Zurbarán, una pintura molt sòbria en què el pintor exercita la seva tècnica reproduint diversos materials: el metall, el fang, la porcellana. Els experts xerren molt, però en realitat es tracta de dues obres sense discurs ni pretensions: la de Zurbarán, un exercici; i la de Fragonard, una broma entre amics, una ocurrència. Dues teles, doncs, que s'adiuen molt bé amb la frivolitat de

la nostra manera de deambular d'avui. Tampoc no oblidem les possibilitats luminescents que m'ofereix Fortuny a les noves sales destinades a la col·lecció dels segles XIX i XX. O potser els gravats, la fotografia, la numismàtica, proporcionen la proximitat que requereix la nostra manera distreta de passejar. No ho sé, tal vegada el millor, esgotat després de tantes escales, serà que m'apropi a la cafeteria i em prengui un cafè tranquil·lament, veient com la ciutat, als meus peus, es va enfosquant de mica en mica.

Vicenç Tuset

Estudiant de doctorat de Filologia

Casals catalans, endavant

L'any 1840 es crea la Societat de Beneficència de Naturals de Catalunya, a l'Havana, l'entitat catalana més antiga creada a l'exterior. Així comença a organitzar-se la diàspora d'aquest poble, que malgrat la seva història sovint plena de derrotes "hem sigut, som i serem". Es calcula, deixant a part les persones catalanòfiles, menors d'edat i que no han informat d'on resideixen, que hi ha uns 100.000 catalans amb dret a vot que caminen lluny de la terra que els ha vist néixer. D'aquesta manera i contra tot pronòstic ens hem anat organitzant creant uns ens reconeguts oficialment anomenats *casals catalans*. En trobem al Japó i a la Xina, passant per Califòrnia, Texas, l'Estat espanyol, gran part d'Europa, Amèrica del Sud i un etcètera ben llarg.

Fa poc, el 8 de febrer d'enguany, s'ha dut a terme la III Trobada de Casals Catalans d'Arreu del Món. És per això que des d'aquest humil mitjà volem fer un tribut a totes aquelles històries individuals plenes, de ben segur, d'empenta, gràcies a les quals s'han edificat aquests petits refugis que serveixen per difondre, informar, divertir i ensenyar què és aquesta part de terra que s'anomena *Principat* i en definitiva els Països Catalans.

Trobem històries personals com la del Dr. David Cardús que va fundar l'American Institute for Catalan Studies (AICS), entitat distingida per la projecció de la cultura catalana als EUA. Actualment té més de cinquanta membres a Texas i una altra centena arreu del món. A part de tota la feina que fan, un fet característic, si més no pel seu simbolisme, va ser que els anys 2001 i 2002 van ajudar les autoritats dels estats de Texas, Maryland i Pensilvània a gestionar la declaració de l'Onze de Setembre com el *Catalo-*

nia Heritage Day. Els governs d'aquests estats van acceptar i escriure proclamacions oficials declarant aquest dia com el *Catalonia Day*, i aquest fet es va reportar a tots els diaris estatals.

D'altra banda, des del Casal Català del Quebec, la Carme Pelegrín, ens informa que el seu casal és una mica especial a causa de les grans distàncies del país. S'estructuren mitjançant un representant a les ciutats principals que s'encarreguen d'organitzar les diferents trobades. A més de mantenir la parla catalana i un interès comú pel que afecta Catalunya, també serveixen d'intermediaris entre diverses institucions catalanes i el Govern d'allà. Moltes són persones catalanes que van emigrar pels volts dels anys seixanta, estudiants o professionals que hi van anar per raons de treball.

La història del Cercle Català de Marsella és increïble. El seu president actual, Francesc Panyella, ens informa que la creació d'aquest cal situar-la al 1918, ja que la publicació oficial data del 27 de gener de l'any esmentat, de fet, ja feia mesos que funcionava una comissió organitzadora encapçalada per Isidre Feliubadaló. Qui eren aquells catalans anònims que, lluny de la seva terra, iniciaven el que ha estat una llarga trajectòria al servei de Catalunya i que avui encara dura? Alguns d'ells eren escàpols dels fets de la Setmana Tràgica de Barcelona el 1909, altres eren els perseguits arran de les grans vagues de 1917, i un gran nombre eren soldats desmobilitzats que havien vingut a fer la Gran Guerra (1914-1918) al costat dels francesos, responent a la crida que el general Joffre va fer als catalans. A aquests, van incorporar-s'hi més tard els que no volien fer la

guerra del Marroc i els perseguits pel general Primo de Rivera. Entre tots ells, no hi havia ni "personalitats" de relleu, ni membres de la intel·lectualitat de llavors. La majoria dels membres del primer Consell, cal dir-ho, eren considerats pels serveis de la policia francesa com a nacionalistes, anarcosindicalistes, socialistes, etc. Eren des de dependents de comerç (Josep Roselló com a president), fins a pintors de parets (Fermí Casas com a vicepresident) passant per tipògrafs, lampistes, obrers, jornalers...

Em desfaig en elogis i només puc sentir admiració quan intento escriure sobre tots aquests personatges que han fet que la història d'aquesta trista terra s'escriu en majúscules. Tots aquests individus ignorats pels llibres que parlen del passat, tots aquests individus que fan possible que en l'actualitat s'expliqui qui som més enllà de les nostres fronteres que tenim com a imaginari col·lectiu, els hem de venerar i ho hem de fer sense por i sense vergonya. L'essencial no és anar de pressa, sinó arribar a temps.

Gràcies a tots.

Alfred Verdguer
Estudiant de Farmàcia

I Jornada de Programari Lliure de la Universitat de Barcelona

El passat 10 de febrer, a la Facultat de Matemàtiques, va tenir lloc la I Jornada de Programari Lliure de la UB, una iniciativa, que va néixer arran de l'empenta i les inquietuds d'un grup d'alumnes de l'ensenyament d'Enginyeria Tècnica d'Informàtica de Sistemes. Les motivacions principals que van portar aquest grup d'estudiants a endinsar-se en aquest projecte van ser donar a conèixer als assistents els avantatges i les facilitats de l'ús del programari lliure respecte del programari propietari, fer que en gaudissin i alhora aprofundir en la matèria.

La inauguració de la jornada, que va comptar amb la presència del Dr. Ortega Aramburu, degà de la Facultat de Matemàtiques, el Dr. Joan Guàrdia, vicerector d'Estudiants, i el Dr. Antoni Sans, vicerector de Sistemes, va encetar tot un seguit de conferències, audiovisuals, tallers i concursos, que es van portar a terme durant tot el dia. Així mateix, es va oferir l'opció, a qui no va poder assistir-hi personalment, de seguir totes les activitats mitjançant una retransmissió en línia.

L'acte principal de la jornada va tenir lloc a les 16 h, amb la taula rodona dedicada a la situació actual i el futur

del programari lliure a Catalunya. El primer a intervenir va ser el Sr. Eduard Elias, degà del Col·legi d'Enginyers Informàtics, que va reflexionar sobre la necessitat de posicionar les empreses catalanes en l'entorn del programari lliure.

Seguidament, el Sr. Eduard Fabra i Bori, president de CALIU, va exposar els projectes dedicats a la promoció i l'ajut per a la difusió del programari gratuït en què treballa l'Associació d'Usuaris de GNU/Linux en Llengua Catalana. A continuació, el Sr. Manel Loosveldt, cap de gabinet de la Regidoria de Ciutat del Coneixement de l'Ajuntament de Barcelona va destacar la necessitat de treballar en iniciatives per tal d'impulsar el sector.

En aquesta línia de treball, el Sr. Jordi Mas i Hernández, coordinador general de Softcatalà, empleat de Ximian/Novell i coordinador acadèmic del màster en programari lliure de la UOC, va explicar tots els projectes en què Softcatalà, dia a dia i de manera voluntària, està treballant amb l'objectiu de fomentar l'ús del català en les noves tecnologies, mitjançant una llarga trajectòria de traduccions i col·laboracions en el desenvolupament de *software* en català.

Ja finalment, abans de començar el torn obert de paraules, el Sr. Albert Calvet, president de l'Associació Catalana d'Empreses per al Programari Lliure, va manifestar l'objectiu de CATPL de promocionar l'ús d'aquest programari en empreses privades i en el govern, i d'oferir ajuda als usuaris mitjançant empreses de serveis.

Però sens dubte, el moment més impactant per al públic assistent, va ser tot just quan després de l'acte d'inauguració, i tal com anunciava el programa, es va projectar l'entrevista de Mònica Terribas a Richard Stallman (del passat mes d'abril de 2004). Justament en els primers minuts, quan tothom es trobava davant del creador del *software* gratuït, que exposava amb claredat d'idees la seva defensa del programari lliure respecte del programari propietari, un inesperat estalvi de pantalla de "Windows XP" envaïa de sobte el monitor, i inevitablement tota la sala, cosa que va provocar tota mena de reaccions entre els espectadors.

Finalment, voldríem agrair a tot el grup d'alumnes d'Enginyeria Tècnica d'Informàtica de Sistemes, i a tothom que va col·laborar i va fer possible aquesta iniciativa, el fet d'haver-nos donat una oportunitat a tot el públic participant de descobrir una manera diferent d'entendre la realitat virtual, mitjançant un univers on la creativitat i la innovació han de lluitar per obrir-se pas i vèncer les llicències i restriccions que avui dia monopolitzen la societat del coneixement.

Mireia Bargalló
Estudiant de Física

Enllaços:

I Jornada de Programari Lliure
<http://jpl2005.dyndns.org/catala/index.html>

Col·legi Oficial d'Enginyers Informàtics de Catalunya
<http://www.coecic.org/>

Softcatalà
<http://www.softcatala.org/>

CALIU (Associació d'Usuaris de GNU/Linux en Llengua Catalana)
<http://www.caliu.info/>

CATPL (Associació Catalana d'Empreses per al Programari Lliure)
<http://www.catpl.org>

Idees i projectes relacionats amb el programari lliure a Catalunya
<http://www.lafarga.org/>

Alternatives de programari en català

És un fet evident que el programari propietari es consolida dia a dia com l'obstacle principal a l'hora de gaudir d'aplicacions que preservin la identitat lingüística i cultural del poble català. I aquest fet reflecteix com la liberalització del sector informàtic ens plantejaria una situació de millora de la seguretat de les dades privades dels ciutadans i de les ciutadanes, i suposaria un estímul per a la indústria del programari a Catalunya.

Malgrat això, quasi el 90 % del públic usuari utilitza programari propietari, i és per aquest motiu que actualment s'està establint una via alternativa que proporciona una solució accessible a aquell públic usuari que, independentment d'utilitzar Linux, Mac o Windows, es vol beneficiar dels avantatges que suposa el programari lliure.

En aquesta línia de treball, Softcatalà, mitjançant el projecte Nave, ha treballat en la traducció de programes lliures del projecte Mozilla, que encara que funcionin en l'entorn de Windows, poden gaudir de la gratuïtat de les llicències i de la comoditat de millorar,

modificar o adequar el programa a les necessitats requerides.

Cal destacar la tasca duta a terme per Softcatalà, que de manera voluntària, a més del treball efectuat en les traduccions de la darrera versió del navegador de la casa Netscape, Mozilla 1.75, del seu germà, Firefox 1.0, i del programa de correu Thunderbird 1.0 (tots de Mozilla), també ha fet possible la versió catalana del paquet ofimàtic Open Office, que ben aviat ja estarà disponible en la versió 2.0, i del programa de retoc fotogràfic i disseny d'imatges GIMPS.

D'altra banda, els usuaris del sistema operatiu Windows XP Professional tenen la possibilitat de baixar gratuïtament el paquet català, elaborat per Microsoft, i així poder aconseguir la traducció parcial del sistema operatiu.

Com a alternativa, per a aquell públic usuari que no es decideix a efectuar la migració cap al programari lliure, el passat mes de juny va aparèixer CÀTIX, una compilació de programari lliure GNU/Linux que funciona completament des del cd-rom, sense la

necessitat d'instal·lar-lo. Cal dir que actualment Softcatalà està treballant en un projecte de distribució de programari en català, mitjançant l'elaboració de dos cd-roms, l'un amb programes gratuïts, i l'altre amb programes lliures.

Finalment, us recordem que totes les aplicacions mencionades les podeu baixar lliurement des de l'espai de Softcatalà, i us animem a fer un pas endavant per gaudir del camí que a poc a poc es va obrint, per tal d'arribar a la plena normalització lingüística en l'elaboració del programari.

Mireia Bargalló
Estudiant de Física

Softcatalà

<http://www.softcatala.org/>

Projectes de traducció o propis de Softcatalà

<http://www.softcatala.org/projectes/>

Mozilla

<http://www.mozilla.org/>

Openoffice.org

<http://www.openoffice.org>

Gimp

<http://www.gimp.org>

Paquet català per al Windows XP

<http://www.microsoft.com/spain/windowsxp/catalan/>

Informació del projecte CATIX

<http://www.tecnocampus.com/catix/>

Enllaços:

I recomanem als més cibernetes que feu un cop d'ull a la gran diversitat de diaris personals virtuals que hi ha a la xarxa. No us en penedireu!

Catapings (el directori de diaris interactius personals —weblogs— en català)

<http://www.catapings.com/>

Lamevaweb.info (Diaris digitals gratuïts en català)

<http://www.lamevaweb.info/>

La comunitat.net (El teu diari personal)

<http://www.lacomunitat.net/>

Bitàcoles.net (Diaris digitals personals en català)

<http://www.bitacoles.net/>

Lletrats i lletrades, prepareu mocadors i disposeu-vos a plorar ben a gust. Ep, entre llàgrima i llàgrima, però, no us oblideu de la vostra condició de lletraferits/ides i continueu el relat que ha encetat l'amic Pablo Martín.

Si hi voleu participar, escriviu una CONTINUACIÓ del relat sense acabar de Pablo Martín, *SNIF*, i envieu-nos-la per correu electrònic a enxarxat@slc.ub.edu, o bé adreceu-vos a la Comissió de Dinamització Lingüística del vostre centre i lliureu-la personalment.

El jurat, constituït pels membres del Consell de Redacció d'ENXARXA'T, triarà, d'entre totes les versions rebudes, la continuació guanyadora. L'autor o autora rebrà, com a premi, dues entrades per anar al teatre, i a més, el seu text es publicarà en el número següent de la revista.

Au, animeu-vos, participeu-hi!

'SNIF'

Sempre he tingut dificultats per plorar dalt d'un escenari. No és que m'importi gaire, la veritat, però l'orgull professional ataca quan menys t'ho esperes. Potser és per això que ara m'empipo en veure un iaio que demana almoina a la sortida del metro:

el molt exhibicionista no para de plorar i el seu plor flueix com les cascades del Niàgara. De sobte, em sento més humiliat que Hamlet veient plorar els actors. "Tot mentider té el seu preu", penso, "i tot plor la seva fi". Així que trec un bitllet de deu euros, el passejo malèvolament sota la líquida mirada i el deso al fastigós potet de plàstic que li fa de caixa d'estalvis. Però

el molt desgraciat no deixa de plorar ni per donar-me les gràcies. Llavors li dono un *kleenex* i n'agafo un altre per a mi, no per mocar-me, sinó per gargotejar quatre notes que titulo "El plor: manual d'ús". Més tard, a l'assaig, algú em demana un *kleenex* i els meus apunts s'omplen de mocs: potser és per distracció que no aconseguixo mai plorar recitant el *ser o no ser, vet aquí la qüestió...* El cas és que a la tarda, quan torno a casa, ja me n'he oblidat, del iaio, del *kleenex* i de les cascades del Niàgara. Però llavors trobo la portera que escombra l'ascensor mentre plora a llàgrima viva. "Vaja, una altra que vol propina. Doncs que lí'n demani al iaio, que jo ja no en tinc". Pujo les escales lentament, gaudint de la desgràcia aliena. Entro a casa, m'estiro al sofà i encenc el televisor. L'home del temps fa els seus pronòstics. I en arribar als Pirineus, el seu plor es desencadena borrascosament.

Només llavors comprenc que alguna cosa greu ha començat a succeir.

Uns minuts més tard, el Bobby es posa a plorar...

Format com a actor a les aules de l'Institut del Teatre de Barcelona, Pablo Martín comença els seus estudis literaris l'any 2000 a París, on coneix l'escriptor argentí Enríque Fritzman i funda la revista literària *Texticules* (en què publicarà els seus primers contes). En tornar a Barcelona, inicia estudis de Literatura Comparada a la UB i guanya diversos premis literaris de relats breus. Actualment, està immers en la redacció d'una ambiciosa novel·la rizomàtica titulada *Subway*.

«CONFONEM GÈNERE I SEXE?»

El proper 15 d'abril tindrà lloc a la Facultat de Dret de la UB la V Jornada sobre Llenguatge Jurídic i Administratiu Universitari, organitzada pels Serveis Lingüístics, la Comissió de Política Lingüística de la Facultat de Dret i el Departament de Filologia Catalana, amb el suport del Vicerectorat de Relacions Institucionals i Política Lingüística, en el marc de la CILAJ (Comissió Interuniversitària de Llenguatge Administratiu i Jurídic).

L'objectiu d'aquesta Jornada és reflexionar sobre el fenomen del llenguatge no sexista, quins límits ha de tenir en el nostre món actual i quines aplicacions lingüístiques pot prendre, i per això s'ha titulat «Confonem gènere i sexe? Llenguatge no sexista: fenomen, límit i aplicació».

Mitjançant una taula rodona, una conferència, ponències i comunicacions, diferents especialistes i professionals del dret, de la lingüística, de la pedagogia i de la política i també representants d'organismes que han regulat aquesta mena d'usos reflexionaran i expressaran la seva opinió sobre aquest tema.

Aquest acte també va adreçat a tot l'alumnat de la UB que estigui interessat en els temes d'igualtat home-dona i en el seu reflex en el llenguatge. La inscripció, a més, és gratuïta.

Si voleu ampliar la informació o participar en la Jornada, podeu consultar la pàgina web on hi ha el programa i el formulari d'inscripció: <http://www.ub.edu/slc/cilaj>

Pel que fa a les novetats editorials, s'ha publicat el *Vocabulari de botànica*, dins la col·lecció *Vocabularis Universitaris*, de la Xarxa d'universitats Institut Joan Lluís Vives, en el qual han participat Joan Vallès (de la Facultat de Farmàcia) i Josep Vigo (de la Facultat de Biologia). També s'ha editat el *Diccionari d'astronomia*, de Josep M. Solanes (de la Facultat de Física), que és el primer diccionari en línia de la col·lecció *Diccionaris Electrònics* (<http://www.ub.edu/slc/edic/astro-nomia/entrada.html>).

Ben aviat es publicaran el *Vocabulari de biologia cel·lular*, el *Vocabulari de genètica*, el *Vocabulari d'infermeria*, el *Vocabulari de dret* i el *Vocabulari d'arxivística*.

L'ENXARXA'T ARA TAMBÉ A LA XARXA

Estrenem la versió digital de la revista de la Xarxa de Dinamització Lingüística de la Universitat de Barcelona (UB). En aquesta versió digital hi trobareu tots els números de la revista, i espais per comentar i opinar sobre els articles i participar en els jocs lingüístics. Cerqueu-la a: <http://www.ub.edu/enxarxat/> i passegeu-vos-hi!

Cursos d'estiu de 2005

Cursos de nivells inicials

- ⇒ Català inicial per a universitaris - 40 hores
- ⇒ Comprensió i iniciació oral - 80 hores (40 + 40 h)
- ⇒ Agilitació oral - 80 hores
- ⇒ Fluïdesa i correcció oral - 80 hores

Cursos de nivells avançats

- ⇒ Nivell intermedi (B) - 80 hores
- ⇒ Nivell de suficiència (C) - 80 hores
- ⇒ Nivell superior (D) - 80 hores (crèdits de lliure elecció)

Cursos específics (crèdits de lliure elecció)

- ⇒ Redacció de textos - 30 hores
- ⇒ Taller d'escriptura creativa - 40 hores
- ⇒ Correcció de textos escrits i orals - 60 hores

Informació i inscripcions

Serveis Lingüístics de la UB
Melcior de Palau, 140
08014 Barcelona
Metro: Sants Estació
Horari: de dilluns a divendres, de 10 a 13 h

Telèfon: 934 035 478
formacio@slc.ub.edu
www.ub.edu/slc

Períodes d'inscripció

Del 7 al 17 de juny i del 22 al 26 d'agost de 2005, a la Secretaria dels Serveis Lingüístics.

Quatre paraules amb...

ALBERTINI

El dia 28 de febrer va tenir lloc la presentació de la *Guia de conversa universitària italià-català de la UB*, editada pels Serveis Lingüístics (Servei de Llengua Catalana), en que va participar el jugador italià del FC Barcelona, Demetrio Albertini. Va ser un acte obert al públic en general i les presentacions van ser a càrrec del rector, Joan Tugores, i el vicedirector de Relacions Institucionals i Política Lingüística, Jordi Matas, el qual, en el seu parlament, va destacar la importància de les guies universitàries com a element clau en l'acollida lingüística dels estudiants nouvinguts, tant dels estats d'Europa com de l'Estat espanyol i Sud-amèrica. També va informar de les llengües en què s'han editat (castellà, francès, anglès, alemany, àrab) i del tiratge que se n'ha fet. A l'últim va fer esment de les guies que estan en procés d'elaboració (basc, gallec, polonès, rus, neerlandès i xinès) i va explicar de quina manera s'estructuren com a eina de llengua útil per a les diferents situacions quotidianes de la vida universitària.

En un acte breu, però amb un gran simbolisme, perquè donava fe de l'agermanament que hi ha entre dues de les entitats punteres de Catalunya, com ho són la Universitat de Barcelona i el FC Barcelona, el rector va aprofitar per remarcar l'enorme compromís que ambdues entitats tenen amb la catalanitat, cosa que en determinats moments històrics els ha comportat certes dificultats. Però suposo que tots recordem la frase "el Barça és més que un club", que ho diu tot sense gairebé dir res.

Aprofitant aquest acte vam fer-li unes preguntes a Demetrio Albertini, que es va mostrar molt obert i receptiu a tot el que li vam demanar, tot i que, com que fa tan poc de temps que és aquí, era obvi que certes qüestions per a ell mancaven de sentit.

Demetrio Albertini, després de la breu introducció de les autoritats universitàries, pren la paraula i sorprèn una mica a tothom dient que és un plaer per a ell ser aquí, que intentarà parlar el català en un futur no gaire llunyà, perquè hi ha molta gent del vestidor que el parla i no li agrada la sensació de sentir-se exclòs en un lloc o en una conversa. Considera que "és molt important, si véns de l'estranger, integrar-te al lloc on arribes, i res millor que fer-ho aprenent-ne la llengua". Explica que s'ha sorprès del fet que el

parla un munt de gent i no només dins del vestidor, sinó a la societat catalana en general. Esmenta que per a ell és un honor poder presentar aquesta Guia d'ajuda a les persones italianes universitàries que arriben aquí, i que a la vegada li pot servir a ell per començar a practicar l'idioma.

Nosaltres parlem una llengua que la parlen milions de persones a tot el món; què en pensa que no sigui oficial a la Unió Europea?

Bé, aquesta és una pregunta una mica complicada per a mi perquè porto molt poc temps aquí, però sí que és evident que és una llengua viva que la parla molta gent. És una situació similar a algunes regions d'Itàlia que parlen una llengua pròpia. El més important és que la gent estigui orgullosa de sentir-se catalana.

Vostè s'imagina un partit de futbol Catalunya-Itàlia?

De fet no sé exactament, encara, quina és la relació que té Catalunya amb la resta de l'Estat, i potser no seria gaire adequat que opinés sobre aquest tema sense saber-ne les qüestions més concretes. Suposo que això ho dirà el futur, si s'escaigués, jo estaria encantat de poder disputar aquest partit.

Tot i haver-ho guanyat tot en l'àmbit esportiu, encara manté la il·lusió?

Evidentment que sí, si no, no hauria acceptat venir al Barça. M'agradaria guanyar un títol i de fet estem treballant per a això. Quan t'acostumes a guanyar és molt difícil conformar-te amb menys, sempre en vols més. És molt agradable la sensació que et provoca la victòria.

Quan creus que faràs rodes de premsa en català?

Primer l'hauria d'aprendre una mica, perquè no vull fer el ridícul. Evidentment, abans de parlar-lo amb la premsa, ho faré a l'interior del vestidor amb els catalans de l'equip.

Després d'aquestes qüestions relacionades amb la llengua i amb Catalunya, un munt de flaixos i periodistes rodegen el jugador per tal de fer-li un munt de preguntes relacionades amb el futbol i els partits propers. Diuen que els futbolistes acostumen a ser gent inaccessible i a vegades altiva, però en tot moment hem vist una persona, més que un jugador d'elit, que ha arribat a treballar a un nou país, on és conscient que per poder-s'hi integrar cal aprendre'n la llengua.

**Alfred Verdager, Adelina Itó,
Carla Rusalleda i Gemma Sobrado**
Xarxa de Dinamització Lingüística